

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“ Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului“, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oră
12 bani, a treia-oră 10 bani.

Cum își apără un popor mic limba

În cursul anilor din urmă ne-am folosit de mai de multe ori de prilejul să arătăm cetitorilor noștri, cum își apără popoara, ajunsă sub stăpânirea unui popor străin, limba și obiceiurile naționale. Am adus pilde strălucite de luptă vâjnoasă mai ales dela Polonii și Danezii de sub stăpânirea Prusiei (un regat din Germania).

De data aceasta vom arăta mai cu de-amănuntul lupta Danezilor din Schleswig, o provincie a Prusiei.*

În anul 1864, Prusia, în tovarășie cu Austria, a avut război împotriva Danemarcei, care stăpâniă cele două provincii mai mult germane Schleswig și Holstein. Danemarca a fost învinsă și cele două provincii au ajuns sub administrație austriacă-prusiană. După războiul din 1866, Austria a fost scoasă din legătura cu statele germane și Prusia a anexat (alipit) cele două provincii cucerite cu ajutorul Austriei.

Poporațiunea acestor două provincii e în parte cea mai mare germană, numai Schleswigul are la marginea de către meza-noapte, lângă Danemarca, și o populație daneză de o sută patruzeci de mii de suflete, așa dară cam cât un comitat nu tocmai mare dela noi.

La început, guvernul prusian le-a lăsat școlile cu limba daneză, dar în curând ele au fost germanizate cu totul. Și cu toate că cei 140 de mii de Danezi se aflau în fața a zeci de milioane de Germani, ei nu și-au pierdut speranța de a-și păstra limba și cultura lor națională.

Cel dintâiu adăpost le-a fost și le este *biserica*. Danezii sunt de religie protestantă. În slujba lor bisericească de Duminică au păstrat numai foarte puțin din liturghia noastră, între altele apostolul și evanghelia, în schimb cântă cu toții împreună câteva cântări religioase, compuse în versuri. Ei nu se mulțumesc însă numai cu cântările religioase, ei cântă și *cântări naționale de îmbărbătare* în biserică.

În școală nu e ertat să se rostescă nici un cuvânt danez. Copiii sunt pândiți și în curte — învățătorul german face pe șpionul scârbos — ca să nu rostescă cumva o vorbă daneză. În școală învață o istorie plină de minciuni, în care Germanul e lăudat peste măsură, iar Danezul batjocorit. Intocmai ca în școlile de stat dela noi, unde în cărți și cu graiul dascălului

*) Aceste amănunte au fost publicate în „Revista Teologică“ de dl. Dr. Onisifor Ghibu, inspectorul școlilor naționale-confesionale din Arhidieceza Sibiului, D-Sa e, la noi, cel mai bun cunoscător al luptelor pentru cultura națională prin carte, mulțumită și faptului, că a călătorit prin provinciile germane și a văzut cu ochii, ce se întâmplă acolo.

venetic neamul nostru românesc e batjocorit în numele cel mai ticălos.

Și care e urmarea? Toți Danezii eșiți din astfel de școlile au sufletul plin de cea mai mare ură împotriva a tot ce e german și îndeosebi împotriva culturii germane. Intocmai ca la noi!

Până înainte cu câțiva ani, Danezii protestau și lucrau prin adunări populare. Dar s'au convins în curând, că vorba nu e tot una cu fapta. Lupta cea mare se pregătește acum în familie. Văzând, că copiii lor nu mai sunt în stare să scrie o epistolă în limba daneză, căci în școală n'au fost învățați decât nemțește, s'au pus mamele pe lucru: ele singure învață pe copiii lor să scrie și să citească în limba daneză. Și fiindcă autoritățile prusiane au oprit venirea abecedarilor și cărților de cetire daneze din Danemarca, ele își învață copiii carte din *biblie*, din Sfânta Scriptură, care nu lipsește nici din casa celui mai sărac țaran. Nu s'au mulțumit numai cu biblia pentru învățarea cetitului, ci au început să întrebuințeze și *gazeta națională*. Copiii învățând să citească în limba lui din foaia daneză nu învață numai literele, ci sufletul lui se umple totodată și de cultura națională daneză, de mândria de-a fi danez și de ură împotriva străinului, care vrea să-i răpească limba.

Dar gazetele naționale nu sunt cetite numai de copii, cari vreau să învețe carte daneză, ci de toți Danezii. Înainte cu zece ani cele câteva gazete daneze abia aveau fiecare câteva sute de abonați. Astăzi sunt la Danezii din Prusia foi populare, cari au fiecare câte *dozdzeci de mii de abonați!* Ce va să zică numărul acesta urias, vom înțelege mai bine, dacă vom face o asemănare între numărul Danezilor din Schleswig și al nostru de-aiți. Danezii sunt 140 de mii, socotiți bărbați, femei, bătrâni și tineri și copii până la cel de câteva zile. Fiindcă familiile lor sunt foarte bogate în copii, putem socoti cel mult vre-o 20 de mii de familii, așa că fiecare familie daneză ține câte-o gazetă, ba multe și câte două și trei! Noi? Suntem peste trei milioane și jumătate de suflete (peste 3500 de mii, nu 140 de mii), și toate gazetele noastre împreună n'au atâția abonați ca la Danezi!

Și acolo în Schleswig procurorii stau la pândă, ca să descopere ceva pentru a putea da în judecată pe ceice scriu și susțin gazetele. Dar redactorilor și proprietarilor nu le pasă, căci numărul cel mare al abonaților le face cu puțință să plătească și amenzi (pedepsele în bani) cele mari și să plătească și pe redactorul, care trebuie să zacă în temniță.

Pe lângă biblie și gazetă, ei mai au un mijloc bun pentru apărarea națională.

În fiecare sat au societăți pentru cultivarea cântecelor, obiceiurilor și jocurilor naționale, societăți de cetire, de gimnastică, de tragere la țântă. Cea mai însemnată dintre toate e „Societatea școlară“, care are opt mii de membri, așa că aproape jumătate din capetele de familie daneze e înscrisă în ea. Societatea aceasta s'a înființat cu scopul de-a trimite feciori dela 18 până la 25 ani la școlile populare superioare din Danemarca (cum ar fi, dacă am trimite noi în România), unde nu câștigă numai cunoștințe folositoare pentru viață, ci și o temeinică cultură națională. În curs de 17 ani a trimis în Danemarca 4000 de tineri. Afară de aceștia au mai mers acolo încă vre-o 6000 de băieți din familii mai cu stare. Guvernul prusiac s'a grăbit să înființeze și el patru astfel de școlile populare mai înalte, dar stau aproape goale, căci Danezii nu-și trimit copiii în ele.

Iată ce face un popor mândru de națiunea sa. Acelaș lucru trebuie să-l facem și noi, mai ales în comunele, unde din cauza păcătoșeniei proprii am rămas fără de școală națională. Căci pot hodorogi veneticii în limba lor cât de mult, ei nu vor izbuti să ne instrăineze sufletul copiilor noștri, dacă fiecare familie românească se va preface în școală națională nu numai cu privire la limba și obiceiuri, ci și cu privire la cartea românească. Iar cea mai bună carte românească națională sunt *foile naționale*, cari nu trebuie să lipsească din nici o casă românească. Căci de nu știe barbatul, știe femeia, iar de nu știiu nici unul, trebuie să știe copilul carte.

În ce privește societățile, avem *Asociațiunea*, cu despărțămintele ei și cu agenturile ei, pe cari trebuie să le aibă fiecare sat românesc.

Căci nu e destul să fim mândri, că suntem Români, și să ne uităm nepăsători la cultura străină, cu care vreau cei fărădelege să ne otrăvească sufletele. Trebuie să lucrăm cât mai mult pentru a desvoltă propria noastră cultură națională, și aceasta nu se mai poate astăzi decât cu ajutorul științei cât mai multe de carte.

Războiul balcanic și chestiunea Românilor din Ungaria. Cunoscutul profesor maghiar și luptător pentru egala îndreptățire a naționalităților nemaghiare din Ungaria, dl. Oscar Iasi, a ținut la Arad o conferință, în care, după ce a arătat cauzele războiului balcanic și urmările lui și pentru monarhia noastră, a vorbit și despre chestiunea (afacerea) română din Ungaria. A spus, că Românilor (și celorlalte naționalități) trebuie să li se dea drepturile răpite de oligarhie (nemeșimea), atât pe te-

renul cultural, cât și pe cel politic. Năbușirea glasurilor naționalităților pedepsind pe reprezentanții lor, pe așa numiții „agitatori“ cu amende grele în bani și în temniță, va avea drept urmare o stare primejdioasă, care va trebui să înceteze, dar n'am vrea să vedem cum, căci mijloacele vor fi grozave. Înainte de toate trebuie însă votată o lege electorală dreaptă, care să dea votul universal, egal și secret, pentruca în sfârșit să avem o dietă, ce să reprezinte într'adevăr voința adevărată a popoarelor Ungariei. Cei dela guvern înțeleg, că trebuie să facă ceva, altminteri n'ar fi făcut Românii propunerea să le dea câțiva comiți supremi (fișpani) români. Aceasta a făcut-o la porunca celor din Viena, cari au înțeles de mult, că monarhia noastră poate fi tare numai dacă toate popoarele ei sunt mulțumite.

La conferența dlui Iasi au luat parte și mulți Români. Noi știm, după cum am arătat și în numărul trecut, că în Ungaria trebuie să se schimbe lucrurile. Alminteri urmează peirea!

De-ale episcopiei păgâne. *Reședința* acestei episcopii nici acum nu e hotărâtă. Dobriștinul a refuzat, căci calvinii de-acolo nu vreau episcopie catolică în mijlocul lor. Nireghihaza încă nu prea vrea. Acum s'a îmbiiat Careii-mari, cari vreau să dea 200 de mii de coroane bani gata, apoi și pământ pentru casele episcopului.

În Odorheul săcutesc se va înființa un vicariat pentru parohiile răpite dela arhidieceza Blajului.

Adunarea comitatului Sibiu s'a ținut saptamăna trecută. Făcându-se raport despre rezultatul recensământului (numărătoare), părintele asesor *Nicolae Ivan* a protestat împotriva necuviinței Sașilor și Jidano-Maghiarilor de-a ne da numele de *olah*, pe când noi ne zicem *Români*. Vice-comitele a săgăduit, că nu va mai lasă să se întrebuițeze numele acesta în foaia oficială a comitatului. Noi de altminteri n'am avea să ne supărăm pentru numele acesta, pentrucă în istoria lumii *valah, voloh, vlah, olah* (Italianilor le zic Ungurii *olas*, Nemții *v-lai*) însemnează *Roman*, așa dară o viță cu mult mai veche decât a străinilor veniți în zdrențe pe pământul românesc. Sașii și Jidano-Maghiarii întrebuițează însă numele de *valah* și *olah* în chip de batjocură. De aceea foarte bine a făcut părintele Ivan, când le-a dat peste nas pentru necuviința de-a ne batjocori într'o publicațiune plătită cu banii dați de noi în chip de dare.

Proiectul de lege electorală. Câțiva membri din comisiunea aleasă de dietă pentru studierea proiectului (planului) de lege electorală fac tot ce le e cu putință, pentruca proiectul să fie astfel schimbat, încât în Ardeal să fie cât mai puțini Români alegători. Ei cer, ca cei fără carte să aibă 16 jugăre moșie și să plătească cel puțin 40 coroane dare directă, ca să poată fi alegători. Cei mai mari sprijinitori ai acestei mișelii sunt deputații Sașilor, ai aceluia poporaș, pe care Românii suntem încă tot proști de-i ajutam să trăească cumpărând mărfurile meseriașilor și negustorilor lor. Dar se vor schimba ele în curând și aceste stări.

De altminteri gazeta cea mare „Zeit“ din Viena aduce știrea, că zilele stăpânirii lui Lukaci-Tisa sunt numărâte. Vindecarea

boalei, de care suferă Ungaria, nu o va face însă nici Hedervari, ci altcineva, care să schimbe stările ticăloase din Ungaria.

Lupta Șvabilor. Partidul poporal german din partea de meazăzi a Ungariei (Banat și ținutul Bacica) a adresat membrilor săi un manifest (scrisoare), prin care îi îndeamnă la luptă hotărâtă împotriva proiectului (planului) de lege electorală prezentat de Lukaci-Tisa. În manifest se spune, între altele, că proiectul lui Tisa-Lukaci nu numai că nu dă votul universal și egal, ci scurtează timpul de a-și putea exercita (implini) dreptul de vot (numai dela etatea de 30 ani în sus), îngreunează dovedirea îndreptățirii de vot, pe care-l face să atârne de bunul plac al superiorilor și face pe alegător rob la tot felul de comisiumi de conscriere, electorale și altele.

„N'am fi vrednici“, zice mai departe, „de libertate și n'am fi nici patrioți buni, dacă n'am protestă din toate puterile noastre în contra răpirii dreptului de vot ce au de gând să săvârșească“.

Cu cine sunt Germanii din Ungaria? După număratoarea mincinoasă a popoarelor din Ungaria, Germanii numără peste două milioane de suflete, dintre cari vre-o două sute de mii, adică a zecea parte sunt Sași. Pecând Sașii, partea cea mai mare, nu vreau să fie socotiți cu ceilalți Germani împreună și tipă mereu, că proiectul lui Lukaci-Tisa nu e bun, căci prea s'ar înmulți numărul alegătorilor români (de fapt va fi mai mic), bravii Germani (Șvabi) din Ungaria de meazăzi și de apus scriu împotriva politicii de slugoi lași a conducătorilor sași și cer votul universal, egal și secret. Totodată spun, că Germanul cinstit, adică celce își iubește neamul, nu se poate întovărăși cu partidele jidano-maghiare de azi, ci numai cu naționalitățile iubitoare de Impărat, patrie și neamul lor, căci numai acestea vreau până acum dreptate egală pentru toate națiunile din Ungaria.

Dreptatea Curții de Casație (curiei). La timpul său am arătat, că părintele diacon Cornel Lazar, directorul tipografiei diecezane din Arad, a fost pedepsit de tribunalul din Arad cu trei zile închisoare și 200 coroane amendă, pentrucă răposatul Ioan Rusu Șirianu și-a tipărit cartea *Iobăgia* la aceasta tipografie. Curtea cu jurați găsisse „agitație“ chiar în textul luat din cartea scriitorului maghiar Aciadi, care firește n'a fost „agitator“, căci nu eră Român. Contra acestei sentințe nedrepte s'a făcut apel la Curtea de casație, dar aceasta a întărit pedeapsa.

Procesul Lukaci-Deji. Deputatul Deji, fost secretar în ministerul de finanțe pe timpul coaliției (ministerul Aponi-Andrași-Coșut) a publicat într'o gazetă dovezile săvârșite de prim-ministrul Lukaci, pe care l-a numit cel mai mare înșelător (panamist) al lumii. Deji arată, că Lukaci, când eră ministru în cabinetul (ministerul) lui Hedervari, a dat unor bănci întreprinderi foarte mari cu condiția, ca ele să verse sume mari de bani în cassa partidului muncii pentru vestitele alegeri făcute de Hedervari. Astfel a primit trei milioane de coroane pentru darea în arândă a accizului sării, o societate de export a plătit 800 de mii de coroane tot în cassa partidului muncii pentrucă să primească ajutor de

milioane dela stat, alte societăți au plătit alte sume mari. Deji arată și când s'au trimis sumele acestea fișpanilor, ca să cumpere sufletele. Însărcinat cu trimiterea banilor a fost vestitul în rele Iesenschi Șandor. Lukaci i-a intentat (făcut) proces de calomnie (vătămare și hulă) lui Deji.

Chiar și o parte din presa (gazetele) jidano-maghiară recunoaște, că în cercurile celorce conduc țara domnește cea mai mare ticăloșie. „Pesti Hirlap“ scrie, că Deji nu a spus lucruri nouă, căci de mult se șoptește prin țară, că celce vrea să facă întreprinderi mari, acela trebuie să jertfească sume mari în cassa de partid a guvernului.

Numai votul universal, egal și secret ne poate scăpa de gunoiul grămădit de 40 de ani la cârma țării.

Războiul.

Luptele dela Adrianopol și Galipoli. — La Scutari. — Isprăvuri grecești. — Aliații. — Puterile. — Conflictul româno-bulgar.

După cum am anunțat la știrile cele mai nouă din numărul trecut, Bulgarii și Sârbii au început de nou războiul. Dacă la început aliații au meritat oarecare aprobare (a le da lor dreptate), pentrucă războiul fusese pornit pentru liberarea fraților lor din Turcia europeană, acum nu mai e vorba de așa ceva, căci războiul în partea lui a doua îl poartă numai pentru a cuceri.

Bulgarii s'au încăpăținat să iee și Adrianopolul, cu toatecă Turcia le dăduse o parte bună din Tracia și Macedonia. Grecii, mereu bătuti, cer toate izulele din Marea-Egeică, așa dară și cele dela gura strâmtoării de mare numită Dardanelele. Turcii, de altă parte, vor să arete, că dacă e să peardă totul, atunci să peardă cu cinste, adică numai dupăce au făcut tot ce le-a fost cu putință, ca să se apere.

Fie că câștigă de nou aliații, fie că Turcii îi bat, perderile vor fi mari de amândouă părțile, așa că și biruitorul e biruit. Atât Turcia, cât și Bulgaria și Serbia de Muntenegru nici nu mai vorbim — sunt istovite din cauza perderilor mari de oameni și de bani. Perderile, ce le vor suferi Bulgaria și Serbia în războiul acesta, vor avea drept urmare, că aceste două țări vor suferi timp și mai îndelungat până să se poată reculege.

Știri sigure de pe câmpul de războiu se capătă foarte cu greu. Atât Turcii, cât și Bulgarii nu mai lasă nici un corespondent de ziare aproape de armată. Turcii au constatat (băgat de seamă) în partea întâiu a războiului, că corespondenții gazetelor franceze, engleze și rusești făceau pe spionii și trimiteau Bulgarilor știri despre mișcările armatei turcești. Bulgarii n'au vrut dela început să lase pe corespondenți aproape, ca nu cumva să arete și perderile lor.

La Adrianopol e acum o puternică armată bulgaro-sârbă, care are și tunuri de asediu (de bombardare). În armata sârbească dela Adrianopol sunt și regimentele românești din partea românească a Serbiei. Dujmanii bombardează Adrianopolul, în care au aprins mai multe case și au dărâmat și niște gîmii (biserici turcești). Comandantul turc din Adrianopol a înștiințat prin telegrafia fără sârmă, că se mai poate împotrivi câteva săptămâni, căci pentru asta mai au de muncă. **Viteazii**

Turc a mai telegrafiat, că în timpul armisticiului a învățat și pe locuitorii turci să împuște cu tunurile, așa că acum ceice se pricop la treaba războiului trec de o sută de mii. Se poate însă, ca merindele să nu mai ajungă pentru 2—3 săptămâni și atunci, oricât de viteji ar fi Turcii, vor trebui să se predea sau să moară cu toții.

La Ceatalgea nu se dau lupte. O parte din Bulgari au plecat înspre peninzula Galipoli, o limbă lungă de pământ cu mai multe orașele și sate pe ea, unde se află o armată turcească. O parte din tunurile dela Ceatalgea au fost duse la Adrianopol. Se vede deci, că Bulgarii nu au curajul să atace armata turcă dela Ceatalgea. Știrile, cari vin despre luptele dela Galipoli se bat în capete. Unele spun, că Bulgarii au fost bătuti de Turci în lupte mai mici, altele, că Turcii, cari au atacat pe Bulgari, au fost respinși în întăriturile lor. Cauza nesiguranței știrilor am arătat-o mai sus. Se mai vestește, că din Constantinopol a plecat o armată turcă de 30 de mii, condusă de Enver-beiu, în ajutorul Turcilor dela Galipoli. Din Constantinopol au mai plecat trupe pe corăbii pe Marea-Neagră, ca să atace pe Bulgari dela spate și să atace porturile bulgărești de pe malul mării.

La Scutari (în Albania) Sârbii și Muntenegrii au fost bătuti de nou. Turcii au făcut prizonieri soldații din trei batalioane sârbești (peste trei mii de soldați). Se mai spune, că Turcii le-au dat drumul prizonierilor, după ce le-au luat armele. Ei n'au vrut să-i țină în oraș, căci n'ar fi avut, ce să le dea de mâncare.

Grecii au pierdut orașul Corița din Albania, fiind cucerit de Turci. Fiindcă armata grecească nu poate face nici o ispravă, s'a năpustit iară asupra Românilor. În orașul Caraferia a arestat de nou pe mulți Români, în alte orașele românești (Clisura, Crușova ș. a.) au arestat femei, copii și bătrâni, pe cari îi chină în modul cel mai barbar. Niște vapoare de războiu grecești și-au arătat vitejia și față de două vapoare de comerț românești, neamate, cari veniau cu mărfuri din Anglia și Belgia spre Constanța. Cele două corăbii românești au fost ținute două zile în portul grecesc Pireu și numai după ce ministrul român dela Atena (capitala Greciei ticăloase) a protestat cu tărie, le-a lăsat să plece.

Ce privește mănăstirile de pe muntele Atos, Rusia a cerut să se formeze o comisiune internațională (compusă din membri ai mai multor națiuni). Austro-Ungaria încă a cerut să-și aibă reprezentantul ei în aceasta comisiune, căci în monarhia noastră sunt trei mitropolii greco-orientale: două românești (Sibiu și Cernăuți) și una sârbească (Carloviț).

Aliații balcanici sunt până acum una, dar îndată după încetarea războiului se așteaptă să se ivească neînțelegeri între ei. La Salonic vin mereu deputațiuni de Greci și Grecomanii din ținuturile ocupate de Bulgari, ca să se plângă împotriva acestora și să ceară, ca Grecia să ocupe și orașele Seves, Drama, Cavala și altele, stăpânite de Bulgari. Prim-ministrul grec Venizelos a fost în Belgrad, unde se crede, că a făcut o învoială cu Serbia, pentruca să împedice pe Bulgari să iee prea mult din ținuturile cucerite.

Puterile-Mari sunt deocamdată în așteptare. Despre rezultatul scrisorii trimise de Impăratul nostru la Țarul Rusiei, nu se știe nimic sigur. Gazetele rusești scriu și acuma tot în mod dujmănos împotriva monarhiei noastre. Pacea nu e asigurată de loc, așa că nu știm, ce va aduce ziua de mâine.

Din Petersburg se vestește, că China (din Azia) se pregătește mereu pentru războiul contra Rusiei. De se va începe războiul acesta peste vre-o cinci-șase săptămâni, poate că Rusia să se mai astâmpere în Europa. De altminteri Germania a declarat, că de va intra armata rusească în Armenia, care se ține de Turcia, Germania încă va intra în Azia-mică. Amenințarea aceasta a puternicei împărății germane încă va mai potoli pe Ruși.

Conflictul bulgaro-român nu e isprăvit. Bulgarii nu se învoiesc să lase orașul și cetatea Silistria din mână. De va mai ține mult încăpăținarea lor, se prea poate, ca România să intre cu armata ei în Bulgaria, mai ales că acum e deplin pregătită. În camera (dieta) prim-ministrul Maiorescu a declarat, că România nu va renunța (nu va lăsa) la cererea Silistriei. Câțiva miniștri, între cari și dl Nicolae Filipescu, cer, ca guvernul român să înceteze cu tratativele (consfătuirile) și să trimită armata să ocupe ținutul, care după drept se cuvine României.

Cătră economii nostri.

Cum s'ar putea apăra plugarii nostri de criza, care-i amenință și în anul acesta?

Anul 1912 a fost o nenorocire pentru plugarii nostri de pretutindenii și cum negustorii și meseriașii țăresc tot după ce-lece agonisesc plugarii, criza (mersul rău al afacerilor) se resimte și la orașe. Mai trist e, că criza economică ne amenință greu și în anul acesta, în care abia am intrat.

Revista Economică din Sibiu arată, cum ne-am putea apăra cât de cât. Ea recomandă următoarele:

Preoții, învățătorii, notarii români vor alcătui o listă a tuturor proprietarilor din comună, cari au lipsă de sămânță de grâu de primăvară. În lista aceasta se va scrie în dreptul fiecărui nume câțimea (cât grâu dorește) de sămânță trebuincioasă și prețul, apoi se va face o petiție (rugare), arătând și stația din urmă a căii ferate, și se va trimite*) de drept la Magyar Mezőgazdak szövetkezele, Budapesta, V. Alkotmányuiza 31, care va comanda grâul de sămânță cerut de fiecare comună în rândul, în care au intrat petițiile. Maja metrică (o sută de chilograme) se plătește cu 28 cor., înțelegându-se aci și prețul sacilor și transportul până la stația din urmă a căii ferate. Societatea aceasta a fost însărcinată de ministrul de agricultură cu Nr. 109,237 dela 11 Ianuarie anul acesta să adune grâul trebuincios și să-l vândă plugarilor în condițiunile arătate. Fiind oamenii nostri tocmai acum lipsiți de bani gata, ar trebui să mijlocească băncile noastre între cumpărător și vânzător. Ușor le va fi membrilor dela băncile populare să-și cumpere sămânța. Pagubă însă, că bănci de acestea avem puține.

Cumpărând din piață sămânța de grâu de primăvară, oamenii pot fi ușor înșelați amar, căci se vor găsi mișci, cari să le vândă grâu de toamnă în loc de grâu de primăvară, iar sămânând acum grâu de toamnă, acesta nu va da nici o recoltă.

Grâul de primăvară să se samene de timpuriu, îndată ce s'a dus zăpada și s'a svântat pământul.

Neputând sămâna grâu de primăvară, să sămânăm orz, care crește și se coace de-

*) Tot astfel a îndemnat și Reuniunea agricolă sibiană, prin publicația, ce a apărut în Nr. 3 din „Foaia Poporului”.

Cu paloșul.

Poveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei de Radu Rosett.

(Urmare).

Degeratu poftise la nuntă nu numai pe toată boierimea dela Nistru și dela Prut, dar încă mulți kneji și viteji de peste Prut. Era poftit și Voicu, despre ale cărui legături de dragoste Degeratu nu avea nici cea mai mică bănuială. Voicu însă nu sosl decât în dimineața nunții, după ce popăsisse toată noaptea la un sat apropiat. Cu dansul mai erau câțiva kneji, tot tineri ca și el, vre-o douăzeci de oșteni care se țineau de oasa lui, printre care mă aflam și eu și o oasă destul de însemnată de slugi, tot alese, una și una: oameni vâjnoși, colțoși, gata să se vâre în foc numai pentru a avea pe urmă plăcerea să se lupte spre a ieși dintr'înșul.

Când încălecasem de dimineața, Voicu ne strinsese pe toți: boieri, oșteni și slugi împrejurul lui, ne cinstise cu vin vechiu dela bunicul său, ne spusese că este hotărât să fure pe kneghina Șalga înainte de intrarea nunții în biserică și ne ceruse ajutorul nostru. I-l făgăduirăm într'un glas. Cei mulți din noi nu avuseser de mult prilej să scoată paloșul*) din teacă și ni se părea că ne amorsește brațele. Apoi ne sfătuirăm pe scurt asupra chipului și a mijloacelor acestei răpiri; Voicu arătă fidețuia partea ce trebuia s'o îndeplinească.

Când intrarăm în curtea lui Degeratu, o găsirăm ticsită de oameni și de cai. Kneazul, cu Șalga și cu Osolinski, erau în cerdac, încunjurați de oaspeții cei mai de samă, iar ceilalți umpleau odăile casei și se țineau și pe afară, împrejurul cerdacului.

Șalga era gătită ca mireasă, cu peteala în cap.

*) Paloș îi ziceau Moldovenii oei vechi la sabia.

Degeratu veni cu brațele întinse cătră noi.

— Buni sosiți, boieri! zise el knejilor, strângându-le mâna, buni sosiți, vitejilor! adaose el întorcându-se cătră noi.

Apoi, băgând de samă că suntem cu toții încinși cu paloșele și că slugile noastre sunt cu arcurile și tobele în spinare, izbucni în râs.

— Se vede că voi, Codrenii, dormiți cu armele voastre. S'o mai auzit să vie oamenii la nuntă pregătiți par'că de Tătari? Ia mai lepădați acele paloșe, căci atârnă greu și are să vă fie cald tare cu ele.

— Indată după cununie, moș Kneze, răspunse atunci Voicu, nu știi că așa este obiceiul la noi, în Codru, să întovărășim mireasa până la biserică cu paloșele goale.

Kneazul dădu din umere.

— Cum voiți, zise el răsând, multe obiceiuri ciudate mai aveți voi.

Șalga, când Voicu se arătă înaintea ei, îl privi drept în ochi, dar cu cea mai desăvârșită liniște și fără a arăta vre-o tul-

plin în 2 și jumătate până în 3 luni. Oarzile de primăvară se seamănă totdeauna după o plantă de săpă, și anume cât de timpuriu. Orzul cere pământ mai gras.

Se poate întâmpla, de pământul să fie până târziu plin de apă. De aceea se recomandă a se pune soiul de cucuruz numit *cincantîn*, care drept că e mărunț la tuleu și în boabe, dar în schimb e copt în 3 luni sau trei luni și jumătate, așa că nu-l apucă bruma din toamnă.

O altă cereală bună e *meiul* sau *mălaiul mărunț*, căruia îi plac pământurile calde, nisipoase și luncile grase. La hectar (cam un jugăr și un sfert) trebuie 30—50 litri de sămânță, iar de sămânăm cu mașina 20—30 litri. Din meiu se face mămăligă și pâne. Dacii și Geții, strămoșii noștri, apoi și noi Românii mâncam până acum vre-o două sute de ani numai mămăligă de meiu, căci cucuruzul nu fusese încă adus din America. Se seamănă dela 1 Maiu înainte și se coace de vreme, dând 13—40 hectolitri boabe la hectar.

Hrișca nu e prea alegătoare în privința pământului, dar îi mai place în țelină spartă de nou, în pământuri secate de nou, apoi în cele humoase-nisipoase. Se poate sămăna după orice altă plantă, și anume pe la sfârșitul lui Maiu și începutul lui Iunie, căci e simțitoare la răceală. Vegetația (timpul de creștere) ei nu ține mult, așa că se poate recolta înainte de-a începe frigul de toamnă. Din hrișca încă se poate face pâne și mămăligă. La un hectar trebuie cam un hectolitr de sămânță.

Acestea sunt sfaturile, pe care le da *Revista Economică*. Cititorii noștri să chibzuiească și să se pregătească cât mai de curând pentru a nu ajunge și mai rău în trale gospodăriei.

Din Gherman.

Nepricepere într'ale școlii. — Slujbași bisericești pentru școala de stat!

— Corespondență particulară a „Foi Pop”. — Gherman, (comit. Timișului) Ian. 1913.

Comuna noastră Gherman are numai 55 de case de Români gr.-or. și 17 de gr.-cat. Greco-orientalii susțin o școală confesională corăspunzătoare legii, fără nici un ajutor de stat, fiind cercetată de 45 de școlari. Gr.-catholicii au o școală, pe care o cercetează numai 7 școlari de toate zilele,

burare. Cu aceeași liniște și cu un glas nemiscat răspunse ea urarilor lui de fericire.

Sau se înșală Voicu, crezând în iubirea fetei, sau ea este într'adevăr vrednică să fie, nu Capităneasă de Codru, dar Împărăteasa, îmi șopti la ureche kneazul Mitru Veverița, vărul lui Voicu. Dar uite, mlaose el, Voicu n'o dat mâna cu Leahul.

Intr'adevăr, când Degeratu, arătând pe Voicu lui Osolinski, îi zise:

Kneazul Voicu dela Gradiste, un viteaz fruntas din Codrii Kighecinului, despre care ai mai auzit aice.

Osolinski întinse mâna lui Voicu, dar el, făcându-se că n'o vede, se mulțami să se incline înaintea potrivnicului său. Osolinski se uita cam mirat, dar tocmai atunci glasul lui Degeratu se auzi zicând:

— Iată preotul catolic este gata, învesmântat, să mergem!

Osolinski stărnise să fie cununat și de un preot de legea lui și ca această cununie să se facă înaintea acelei făcute în biserică noastră drept credincioasă.

fiind ajutați dela stat cu 940 cor. pentru învățător.

Din partea inspectorului regese a fost declarată școala gr.-cat. de necorăspunzătoare, la ce autoritățile bisericești gr.-cat. au venit în două rânduri la fața locului propunând credincioșilor gr.-cat. să ceară școala de stat. Aceștia însă, Români buni fiind, au răspuns că nu au lipsă de școală de stat, fiind puțini, ei își trimit copii la școala gr.-or. care e tot românească; tot odată au refuzat și subscrierea protocolului pentru cererea școlii de stat. Protopopul gr.-cat. Șofronie Pascu din Bocșa, văzând că nu-și ajunge scopul îi roagă să nu-și înscrie pruncii la școala gr.-or. până nu vine inspectorul școlar să le-o includă. Protopopul a fost la fața locului în 26 August 1912. Românii gr.-cat. însă au vrut în toamnă să își înscrie pruncii la școala gr.-or. înțelegându-se despre înscriere cu Românii gr.-or., dar preotul gr.-cat. le spune, că a primit dela conziztoriu înștiințare, că trimite un învățător, pe care însă nici până azi nu l-au trimis. Aceasta a făcut-o numai ca să-i oprească de a-și înscrie pruncii.

În 14 Octombrie fiind Dumineca și Sfânta Paraschiva, dimineața tobosarul satului invită cu doba pe gr.-catholicii la școala lor, ca vine protopopul. N'a venit însă protopopul, ci preotul din Ramna, care le-a tocat la cap 4 oare despre școala de stat, dar cu toată vorbăria lui a părăsit comuna fără ispravă, convingându-se că poporul din Gherman știe că ce înșamnă școala de stat în comună curat românească, și nu să lasă să fie îmbătat cu apă rece de orice îndrăzneț, căruia nu-i este frică de blăstămul neamului românesc și care cu toată slugește lui Dumnezeu, nu se teme de oșanda lui.

Intrebăm pe conducătorii bisericii gr.-cat., că de 14 ani decând au și ei învățător plătit de stat făcut-au gr.-orientalii arătare sau pus-au pe cineva să facă arătare, că au prunci mult până la 15, iar de prezent numai 7 și ei mai arătau prin statistice că au peste 30, dar înscriind și prunci gr.-or., cari cercetau școala noastră, ba au inseris și prunci, cari nu au fost obligați la cercetarea școlii, numai ca să capete ajutor de stat.

Toată pricina răutăților e un nenorocit batut de Dumnezeu pentru faptele sale, pe care nu-l mai spun cu numele. Acest om

La o mică departare de cerdac, în livadă, se vede un altar și un preot catolic stând învesmântat alături.

Ne uitaram niimiți unul la altul; noi știam de o singură cununie la biserică pravoslavnică de lângă curte și eram înțeleși să furăm pe Șalga în vremea mergerii la biserică. Dar Voicu, înțelegând îndată nedumerirea noastră, șopti la urechea lui Mitru:

— Fiți gata acuma, înainte ca mireasa să ajungă la altar.

Toți Codrenii ne scoboriram din cerdac.

— Să mergem, zise Degeratu.

Atunci Osolinski, luându-și locul lângă Șalga, păși printre rândurile oaspeților urmaf de Degeratu.

Când ajuseră la scară, Voicu strigă:

— Codreni, paloșele afară pentru cinstea miresei.

Intr'o clipală scânteiau și fulgerau la soare trei-zeci de paloșe ascuțite, apoi ne desfăcurăm pe două rânduri, luând pe mire

scârbit de întreg satul a fost pe vremuri cassar comunal, dar pentru fărădelegi și-a pierdut slujba stând și vre-o 3 luni în închisoare. Apoi a deschis crâjmă și prăvălie, cari i-au mers la început foarte bine, dar fiindcă în birtul lui s'au făcut multe blăstămății, oamenii l-au părăsit. El a fost și în comitetul parohial, dar și aici a încercat să facă lucruri slabe cu chitanțe mincinoase.

Omul acesta ar voi să fie conducător la comună, conducător la biserică și la școală, la toate a fost și la toate a lăsat urme și veste după el, acum însă a făcut arătare la comisiunea administrativă (la comitat), că gr.-orientalii nu primesc pe gr.-cat. în școală și de aceea cere pe samsa lor școală de stat. Acest nenorocit, care de două-ori a fost gr.-cat. numai din cauza, că nu l'a pus Românii gr.-orientali domn în comitetul parohial, s'a făcut coadă de topor la baronul Stoianovici și la preotul greco-catolic, despre ale cărui fapte este mult de vorbit, dar de altă dată.

Câtă răutate zace în crâjmarul numit sa vede de acolo, că întrebându-l un fruntaș, că de ce lucră pentru școala de stat, i-a răspuns: „Tocmai pentru că poporul nu mă ascultă pe mine”. El vrea să arăte, că și el poate face ceva, chiar rău să fie, având sprijin pe baronul Stoianovici.

Să o știe acest lăpădat de neam și cu ceice mănăncă prescură românească, că nici Românii greco-orientali, nici cei greco-catholicii nu-și vor vinde sufletul la străin, cum se pare că și l-au vândut aceia. Noi suntem frați de un sânge, de o limbă și ca frații vrem să trăim împreună cu școala noastră românească. *Un Român.*

Dela despărțămintele „Asociațiunii”.

Despărțământul Bistrița. În comuna *Ardan* s'a ținut la 26 Ianuarie conferință poporală, la care a luat parte și popor mult și carturari din comunele învecinate Bârla, Șoimuș și altele. Dl Grigore *Șutcu*, inv., vorbește pe înțelesul poporului despre *trebuința de-a ne lumina*. Părintele *I. Baciu* arată însemnătatea *Asociațiunii* pentru cultura națională. A treia conferință a ținut-o tot dl *Șutcu*, vorbind despre relele împreunate cu patima beției.

și pe mireasă în mijlocul nostru și-i urmaram spre altar.

Dar, la jumătatea drumului, deodată vedem că Voicu se răpede, ametește cu o lovitură a mânerului paloșului pe Osolinski, îl trânteste la pământ cu un ghiont puternic, cuprinde mireasa în brațe și dă printre noi fuga spre locul unde așteptau slugile noastre și cail rămași cu șalile pe dânșii. Noi îl urmaram iar mulțimea nuntașilor înlemnise de mirare și stătea nemiscată. Băieții lui Degeratu și câțiva din prietenii lui Osolinski, desmetcindu-se mai degrabă, se răpeziră spre noi, dar noi o luasem acuma bine înainte și puțin ne pasă de ei căci erau aproape toți fără arme. Grija noastră era să nu fim opriti de mulțimea slugilor și de țărâניה care umplea ograda. Băieții lui Degeratu și unii din Leși începură să strige, unii românește și alții leșește, să saie lumea și să ne oprească calea. Câteva slugi leșești se puseră în mișcare pentru a ne tăia calea, dar numai mișcarea amenințătoare a paloșelor

Literatură și știință

Nunta la Români*).

Boboteaza când sosește,
Și mireasa chindisește:
Coasă și alege fire,
Pe căntașa cea de mire;
Prietinele pe 'ntrecute,
Vin cu toate să-i ajute.
Ia soacrei înc'o găță,
Dacă-i mireasa bogată;
Cămașe la socru mare,
Frumoasă și lungă'n poale:
La surorile de mire,
Mâneci tot din jolj subțire.

Când e Sâmbăta 'n ajun,
Steagul să găță la nun,
Cu năfrâmi și cu pantlici,
Cu saschiu și trâmurici.

Terferițele sosesc
Și cămașa o 'ncrețesc,
C'un fir de mătas' o leagă,
Ca să-i fie mult mai dragă;
Și mireasa să-i mai pună,
Floricea din cunună,
Să-i fie viața bună.
Un dărăb de pânză fină,
Cu trei mere și-o lumină;
Un stegar și doi colaci,
Așezându-le 'n dăsași.

Terferițele pornesc.
Iar la mire când sosesc,
Un fecior sta la porțiță,
Și strigă la terferiță:
Să dea vamă o groșiță.
Iar în casă soacra mare,
Le 'mbie cu de mâncare.
Dar feciorii semn îi face
La Țigan, - se vină 'ncoace,
Să le zic'o 'nvărtită,
Car' o știe mai pocită,
Ca prismelul să se 'nvarte.
Chiuind feciorii 'ntr'una,

*) Acum, când e timpul celor mai multe ospete sau nunte la Români, publicăm cu plăcere poezia de față, în care ni se arată felul cum se fac aceste serbări în multe părți locuite de frați de-ai noștri.
Red. „Foi Pop.”

Le 'nvărtește pe sub mână,
Iar ele 'ncep strigătura,
Chiuind cât le ia gura.

Terferițele când iasă,
Să se ducă la mireasă,
Le petrec cu ceterașul,
Doi feciori și cu stegașul.
Acolo mai joac' un joc,
Și la mire iar să 'ntorc.

Iar 'n ziua de nuntit,
S'apucă de pregătit:
O oală de varză plină,
Cu sarmale și slănină.

Acum vine și nănașa,
Să gătească ea mireasa.
Iar fetițele s'adună,
Ca să-i cânte-a ei cunună,
Și neveste tinerele,
Cântă toate'n rând cu ele:
— Plângi mireasă și suspină,
După floarea din grădină,
Și-ți ia astăzi ziua bună,
Dela mândra ta cunună,
Dela frați, dela surori,
Dela stratul cel cu flori,
Dela fete și feciori.

Cântecul nu-l isprăvesc,
Și nuntașii toți sosesc,
Călărași, cu toți pe cai,
Și 'ndărătul lor alai,
La tot carul șase boi,
Tot cu clopot de ciori,
Și'n coarne legate flori,
Cu pantlici tot tricolori.
Iar steagul în mână'l pun,
La feciorul cel de nun.
Vornicul cu ploșca plină,
Pe la toți le da de 'nchină.

Câte șapte cară 'n rând,
Toți pornesc frumos cântând,
Să-i auzi din biciu pocnind,
Și din gură chiuind,
Ce draguți-s când i-ascuți,
Stai să-i prinzi și să-i saruți!

Când ajung toți la mireasă,
Nuna mare intră'n casă,
Iar feciorii joacă 'n curte,
Hore, Sârbe și Bătute,

Toți în rând, formând șireagul,
Cel din mijloc joacă steagul,
Toți cu ochii pe fereastră
După câte o nevestă.
Și pornesc la cununie,
Toți în chiu și 'n veselie.

După ce s'a isprăvit,
Iar se 'ntorc la socru mic,
Să mai ospăteze-un pic.
Și pornesc acuma iar,
După ce-au pus lada'n car.
Lângă ladă toți s'adună,
Să vadă dacă e plină.
Perinele toate pline,
Pe ladă le-așază bine.
Din neveste merg să vadă,
Nu-s umplute cu otavă.
Iar pe miri îi pun să șadă,
Tocmai colo sus pe ladă,
De departe să se vadă.
Când ajung la mire-acasă,
Toți s'așază după masă.

Numu-i dă la mire-o spată
De purcel, bin' afumată,
Un ciubar și'n el băgat
Doi colaci de grâu curat.

Iar mireasa-i dă la nună
Ploșcă nouă cu vin plină,
Și un vâl de pânză deasă,
Și-o năframă de mătasă.

Pân' cu cinstea isprăvesc,
Și masa o pregătesc,
Când apoi toți să așază,
Și cu toții ospătează.

Colo pe la nouă oare,
Pune rândul numu mare.
Un fecior isteț de fire
Cere peana dela mire
Vornicindu-o de-așa,
De-i silit să i-o predeă.
Terferițele se pun
Față de miri și de nun,

Iar când mănecă din fertură,
Câte-o lingură mai fură.
Și'n tureacu cizmei-o lasă,
Până ce pornesc acasă.
Și mai mănecă câte-un pic,
Pân' pornesc la socru mic.
Și să duc de le petrec,
Miri și ospățul întreg.
Ele 'ncep cum ies în stradă,

noastre ajunse pentru ca să-i ademenească a se retrage; scosese paloșele și slugele noastre.

Dela locul în care Voicu pusese mâna pe mireasa până la cai nu erau nici trei sute de pași, astfel că incalcasem înainte ca să se fi luat vre-o măsură temeinică pentru oprirea noastră.

Atunce numai, ceata nuntașilor venindu-și în fire, auzind strigătele bătrânului Degeratu care îi rugă să răzbune batjocura ce o făcusem casei lui, se hotărî să se răpadă asupra noastră. Tot odată, mulți din oamenii kneazului puseră mâna pe topoare, furci și ciomege și se aruncară înainte pentru a să ne oprească calea și să închidă poarta. Dar paloșele noastre izbutiră fără prea multă greutate să-i împrăstie și ne văzurăm în curând afară de ograda kneazului care acuma răsună de zbierete, de vaiete și de sudălmii: par'că ajunsesse un metoh al îndulului.

Cum ne văzurăm afară, începurăm a lucră cu pintenii și caii noștri zburau de și se părea că s'au prefăcut în rândunele.

Înainte noastră era Voicu, cu Șalga în brațe, și cu toată această îndoită povară, armăsarul lui cel șarg, din prăsila împărătească, de abia atingeă pământul cu copitele.

Știam bine că vom fi urmăriți, atât de obștea oaspeților dator să razbune batjocura făcută gazdei lor, cât și de ceata rudelor și a slugilor lui Degeratu și ale lui Osolinski; mai știam că numărul lor avea să fie îndoit și întreit mai mare decât al nostru. Dar pricepând că vor pierde vreme până ce vor pune șălile pe cai și se vor înarmă, ne încercărăm să ne folosim de răgaz și să punem între ei și noi cât mai mult câmp se putea.

Alergam acuma ca de vre-un cias; ne depărtasem binișor de Nistru, scoborisem într'o vale strîmtă și ne urcasem pe un tapșan întins pe care se vedeă, la vre-o două bătăi de arc de noi, o dumbravă deasă prin care trecea un drum. Atunci auzirăm strigăte în urma noastră și văzurăm, scoborând în vale, ceata gonașilor noștri; la o bătaie de arc înaintea lor venea ca un vârtej, călare pe un fugar negru, un om a cărui hai-

ne străluceau de departe în fir de aur și pietre scumpe. Era Osolinski. Voicu întorcându-se, îl zări și oprî calul pe loc.

— La pas!

Domolirăm cu greu avântul cailor și ne grămădirăm împrejurul lui. Osolinski trecuse acuma peste valea cea strîmtă și nu se mai vedeă căci urca suișul pe care venisem: în schimb însă se vedeă întreaga ceată a urmăritorilor ajungând în vale. Erau vre-o două sute și mai bine.

— Unu la patru, zise Mitru Veveriță, are să fie o luptă frumoasă, dar am avut noi parte și de mai frumoase.

Tocmai atunce se aude o trâmbiță la spatele noastre și, când ne întorcem mirați, vedem ieșind din dumbravă, în treapădul cailor, o mândră ceată de călăreți înarmați. La cea dintâi ochire nu numai că pricep, că sunt Codreni dar recunosc steagul lui Voicu. Erau cinci sute de călăreți aleși din satele lui, plecați, după cum am aflat mai târziu, în urma noastră și duși de Ionașcu Făgău, hotnogul cel vestit.

(Va urma).

Lingurile să le bată,
Iar feciorii după ele,
Să vezi cât sunt de mișele,
Pân' feciorii le ajung,
Lingurile iar le-ascund.
Și ospățul se întoarce
Iar la mire, să mai joace.
Când începe zicătura,
Strigă cât ce le ia gura.

— Vai draguții ce feciori,
Par'că au fost tot vighitori,
Vighitori la pătrânjei,
De-au rămas cam mișetei,
Da-i vom pune la ridichi,
Să se facă mai voinici.

Iar feciorii-munci în but (ciudă)
Terferițelor răspund:
— Terferiță eu năframă,
Pe la gură-i totă zama,

Toată ziua terferiță,
Pentru'n blid de chisăliță. --

Ș'așa cum vam povestit,
Ospățul s'a isprăvit.
Maria din Cerna.

Răspuns nimerit. Niște Români na-
căjiți din Ardeal au ajuns până la un mi-
nistru din Pesta, ca să ceră dreptate. A-
cesta îi întrebă: „De unde sunteți?”

Din Ardeal, Maria-Ta.

— A... știu, răspunse ministrul, a-
colo sunt Românii, cari mănâncă carne de
măgar.

— Da de unde știi Maria-Ta lucrul
acesta?

— Apoi doar' am fost și eu peșteră.

— Atunci mă mir, cum de nu te-ai
mânsat Românii și pe Maria-Ta...

Poezii populare.

Din Teline.

Ce să facem tu surate,
Că iile ne sunt sparte?
Și sunt sparte subsuori,
De nu ne rămân feciori,
Că feciorii care sunt,
Care sunt și care vin
Ne-ar băga de păr în sân,
Că iubesc copilele.
De ne scurtă zilele.
Iubească care ce vreau
Că pe noi tot nu ne iau.
Măcar Anica-i frumoasă
Năma-o țărâ-i cam sturhoasă,
Că ea joacă joc deplin
Cu păpuși dela vecini.

Foate verde magheran
Subscrișă de Telnorean,
Și foicica de crin,
De Zaharie Constantin.

Bombardarea Adrianopolului.

— Vezi descrierea chipului la pagina 7.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bombardarea Adrianopolului.

— Vezi chipul la pagina 6. —

Armata bulgaro-sârbă, care a început bombardarea oraşului cu tunurile. Bulgarii vreau să dăruie cu tunurile întăriturile din jurul oraşului şi să-l aprindă, dacă nu se predă.

Chipul nostru ne arată nişte momente, când armata bulgară a început bombardarea. Văzduhul e plin de fum şi gloanţe.

Starea războiului balcanic ne-o zugrăveşte de altcum, atât de bine, dl Petru O. Orăşanu, în următoarea poezie:

Creştinul şi păgânul.

Spre soare răsare,
Se aud în zare,
Tunuri bubuind,
Puştile pocnind,
Moarte 'mprăştiind,
Sate pustiind.

Se luptă păgânul,
Punându-şi scut — sânul,
Din zori până sara,
Să-şi apere ţara,
Moşia şi satul,
Steagul şi 'mpăratul.

În luptă cu Turcii,
(În numele crucii),
Oştile creştine,
Ucid pe ori-cine,
Sămănând pe cale
Vaiete şi jale.

Făcut-au ei, Turcii,
Multe rele crucii
Şi creştinătăţii....
.... E ziua răsplatii!
Şi plătese amar
Turcii din Fanar.

Dar mult mai amară,
Va cădea pe ţară
(Sârbească, grecească),
Răsplata cerească.
Căci ei, ca creştini,
Au ucis fraţani,
Moşi neputincioşi,
Copilaşi fricoşi,
Femei nearmate
Şi nevinovate....

Toţi aceştia 'mplor
Răzbunare — lor!

Petru O. Orăşanu.

Spre orientare.

Se mai întâmplă câte odată, că, din presală, acum la începutul anului, oare care abonat să capete două foi, în loc de una. În astfel de cazuri ne rugăm, ca a doua foaie să se trimită înapoi, scriind pe ea numărul de pe fâşile celor două gazete, altcum va plăti două.

„Călimdarul Poporului“ s'a isprăvit. Dar mai tipărim acum ceva din nou. Cine doreşte, poate încă comanda, şi o să primească îndată, unul sau cât de multe. Acesta e un călimdar, pe care îl poate cumpăra şi cine ar avea încă unul sau două. Ceteşte cele scrise la pagina 11 a foii.

Fiind mare imbulzeală de material, am fost siliţi a lăsa afară şi de astădată o seamă de ştiri şi răspunsuri. Dar toate vor urma pe rând.

Iubiţi abonaţi şi cetitori, scrieţi cât se poate de frumos şi descurcat, iar după puţină şi pe scurt, că avem tare mult de lucru cu scrisorile ce ne sosesc dela atâţia abonaţi, cari însă, în parte mare scriu grozav de încurcat.

Ştirile Săptămânii.

Sibiu, 13 Februarie n.

Iar se încep procesele!

Oare acestea să fie semnele de pace între Români şi Maghiari?

În timpul din urmă s'au lătit diferite şvonuri asupra unor tratative (consfătuiri), ce s'ar purta între cărmuitorii ţării şi unii fruntaşi de-al noştri, spre a ajunge la o împăcare între Români şi Maghiari. Din partea celorlalte ne asupresc s'a încercat micşorarea acestor şvonuri, dar nu s'au negat cu totul aceste gânduri. Din partea Românilor însă, a celor chemaţi, nu s'a dat până acum nici o lămurire cum se cade, în urma căreia să ştim: Din toate acestea, ce e drept şi ce nu? Cum stau lucrurile?

Astfel trebuie să ne mulţumim cu ştiri primite pe cale privată şi să ţinem seamă de părerea acelor, cari zic, că sunt la mijloc consideraţii de tactică (cumpăneală, de a nu destăinui ceva înainte de vreme). Ba din unele părţi se asigură, că nu e nici pomeneală de-a împăca naşia românească cu nişte posturi grase pe seama la câţiva de-ai noştri. Asta una voim a o crede şi noi, având în vedere, că cazul contrar ar avea urmări grozave pentru masele poporului nostru, cum şi pentru conducătorii de acum.

Între astfel de împrejurări ar fi să credem, că acum în curând are să urmeze o libertate deplină. Când colo vedem, că din nou se încep percheziţiile (controlarea după manuscrise prin redacţii) şi intentarea (facerea) de procese.

Sâmbăta trecută, înainte de ameză, ne-am pomenit numai cu comisarul de poliţie din loc, însoţit de alte două persoane dela poliţie. Aveau ordin, ca să cerceteze cine e autorul articolului „Macedonia Ungariei“, apărut în Nr. 48 din 1912. Dar fiindcă manuscrisele nu se păstrează, iar la foaie scriu mai multe persoane, n'au putut afla nimic. Au căutat ei încoace şi 'ncolo, dar la urmă s'au dus tot cum au venit.

A doua zi însă, deşi era Duminecă, ne pomenim cu citaţie, care era trimisă să se imanueze (predecie) „azoanal“ (momentan) redactorului nostru responsabil, spre a se prezenta la judele de instrucţie din loc pe Marţi în 11 Februarie n. c.

Dar redactorul nostru responsabil era tocmai dus la oficiul de vamă din Sibiu, de unde îl avizase, că a sosit o scrisoare din România, care nu o dau afară până când nu se va desfăce în prezenţa lor. Se înţelege, că scrisoarea numită n'a cuprins nimic secret, ci numai unele lucrări dela colaboratorul nostru din Bucureşti.

În fine, Marţi, dl Bratu s'a prezentat şi la judele de instrucţie, unde i-s'a adus la cunoştinţă, că dela procuratura din Cluj e în curgere cercetarea pentru articolul „Macedonia Ungariei“, apărut în Nr. 48. E vorba, deci, de un proces de presă pentru acest articol.

Stând şi cugetând asupra lucrurilor, omul trebuie să se crucească. Şi vrând-nevrând trebuie să-ţi pui întrebarea: Oare astfel cred cărmuitorii noştri să facă pace cu România? Oare nu-şi dau ei seamă, că prin şicane ca cele mai sus pomenite, răceala între Unguri şi Români devine tot mai mare?

Sau cred cărmuitorii noştri, că pe zecile de mii de Români din popor, cari aşteaptă cartea şi gazeta românească

„mai tare ca Paştile“, îi pot ţinea tot în întunec, ca până acum? Dacă astfel vor fi cugetând sus în Pesta şi Cluj, la masa verde, atunci se înşală amar!

Astăzi poporul român cere drepturi egale cu ceilalţi fii ai acestei patrii. Acest popor se deşteaptă tot mai tare pe zi ce merge. Asta o ştim şi o vedem noi, ceştia dela foile populare, mai bine ca ori cine. Iar dragostea de carte, libertate şi înaintare la poporul nostru, îndeosebi în anii din urmă, ne dă o şi mai mare tărie în lupta ce o purtăm.

Instalarea noului episcop al Lugojului, Prea Sfinţia Sa *Dr. Traian Frenţiu*, s'a făcut cu o deosebită pompă Dumineca trecută. Serbarea s'a început încă de Sâmbătă, când Prea Sfinţia Sa a sosit în Lugoj. Dela gară a mers deadreptul la biserică, unde s'a slujit Sfânta litie. Duminecă s'au cetit actele privitoare la numire şi s'a slujit sfânta liturghie. La oarele 2 dup'ameazi a fost prânz mare în palatul episcopesc, iar seara concertul Reuniunii de cântări din Lugoj.

Insufleţirea poporului a fost mare, căci Românii nădăjduesc a avea în Păstorul cel nou nu numai un povăţuitor în cele sfinte, ci şi un apărător al culturii noastre naţionale româneşti.

Decorare. Părintele prepozit (preşedinte) al capitolului episcopiei din Lugoj, *Ioan Boros*, a fost decorat de Împăratul cu *crucea de comandor cu stea a ordinului Francisc Iosif*.

Cinste meritată. Părintele *Aurel C. Dorra* din Blaj a fost distins cu rangul de vice-protopop onorar al arhidiecezei Blajului, iar părintele episcop *Dr. D. Radu* dela Oradea l-a numit acesor consistorial.

Părintele *Domşa* e şi un vrednic ziarist român, care a împodobit paginile gazetei „Unirea“ dela Blaj cu multe articole frumoase. Felicitările noastre!

Un nou dar al dlui *Vasile Stroescu*. Binefăcătorul neamului nostru, dl Vasile Stroescu, a dăruit pentru construirea aeroplanului Nr. III al aviatorului nostru *Aurel Vlaicu* suma de o mie coroane.

Frumoasa pildă a fraţilor din Ţară. În România, inflcămăţia de-a jertfi pentru flota naţională (corăbii de războiu) continuă cu putere tot mai mare. Ca şi până acum, coloanele gazetelor zilnice sunt pline de colecte, de scrisori, prin cari unul şi altul vesteşte daruri mai mari, de apeluri către Români să dea tot mai mult. Noi n'aveam flotă naţională, căci flota noastră e biserică, şcoală, Asociaţiunea şi gazetele naţionale. Le sprijinim şi jertfim oare noi destul pentru ele?

Un boicot nimerit. Comitetul de grevă al partidului social-democrat a hotărît să boicoteze (să se ferească) de orice beutură, mai ales rachiul, după care statul, care nesocoteşte poporul, are atâtea venituri. Acesta ar fi cel mai cuminte boicot, ce l-am putea face şi noi fiind vorba de rachiul, care e fabricat pe dintregul de duşmanii neamului nostru. Le-am face şi acestora un rău şi pungilor noastre un bine.

Bancnotele de zece coroane, cari au data de 31 Martie 1900, nu mai sunt bune decât până la 15/28 Februarie anul acesta (1913). De aceea toţi cari ar mai avea o astfel de hârtie să caute a o da la dare înainte de termen, iar de primit să nu o mai primească nimeni, dacă nu vrea să rămână de pagubă.

Noul proiect de lege pentru plata învățătorilor, despre care am amintit și noi pe scurt, e o nouă încercare de nimicire a școalelor noastre naționale. Orice om cu bun simț recunoaște, că învățătorii trebuie plătiți astfel, încât să-și poată vedea cu toată dragostea de împlinirea frumoasei lor chemări. De-asemenea popoarele au dreptul să pretindă, ca statul să cheltuească pentru învățământul lor, căci dările stoarse de pe popor umplu visteria (cassa) statului. Când însă cei din fruntea țării pun, pentru ajutorul, ce ni-l dă statul, astfel de condițiuni, cari trebuie să ne scârbească, noi trebuie să protestăm cu toată hotărârea.

Ministrul Zici vrea să facă un pas nou pentru maghiarizarea școalelor noastre. De aceea în proiect ministrul a pus hotărârea, că numai el poate înainta pe învățător dintr'o clasă de leafă mai mică în una mai mare, oricât de mic ar fi ajutorul, pe care-l dă statul. Când se va hotărî înaintarea, el întreabă mai întâiu pe inspectorul de școale, așa dară pe dușmanul culturii noastre naționale, apoi numai pe autoritățile noastre bisericesti, cari singure sunt îndreptățite să judece pe învățătorii. Prin proiect, ministrul face din inspectorii niste spioni, cari ei au să spioneze pe învățătorii, dacă sunt patrioți în înțelesul jidano-maghiar, adică dacă își vând sufletul și se pun în slujba dușmanului nostru. Afară de aceea, proiectul ține pe învățătorii confesionali în clasa a treia de salarizare timp de 15 ani, pe când cei dela școalele de stat au să stea numai 12 ani.

Proiectul acesta e un nou atentat barbar împotriva culturii noastre naționale.

Un învățător brav. Din *Șiria* ni se scrie: În urma pensionării dlui învățător I. Bogdan am ales în locul vacant pe tânărul învățător *Mihail Pleș*, care în timp de numai trei luni a înființat două coruri, unul de școlari, care a cântat la Crăciun, și celalalt bărbătesc în patru voci, care a cântat la Boboteaza spre marea bucurie a poporului nostru. Lauda acestui brav învățător, dela care așteptăm mult pentru cultura noastră națională, mai ales ca unii dintre Români, nemulțumiți de lipsa de munca a celorlalți învățători, au început să-și dea copiii la școala străină din sat, unde li se va instrăina sufletul. *Un sătean.*

Concediul rezerviștilor. Ministrul de războiu a dat voie comandanților de trupe să dea concediu tot la cinci din câte o sută de rezerviști, și anume la rezerviștii cari sunt însurați și susțin cu munca lor familia. În locul acestor rezerviști concediați vor fi însă chemați alții. Conducătorii partidelor din dieta austriacă vreau să ceară dela ministru de războiu, că toți rezerviștii să fie concediați tot din patru în patru săptămâni. Nu se crede însă, ca cererea lor să fie împlinită, pentru că repeșitele convocări și transporturi de rezerviști sunt împreunate cu multe încurcături și cu multe cheltuieli.

Boicot bulgăresc împotriva mărfurilor austro-ungare. În Sofia s'a format un comitet, care să pornească o agitație de boicotare (de necumpărare) a mărfurilor venite din Austro-Ungaria. Asta pentru că Austria ar ajuta România în cererile ei pentru îndreptarea graniței dobrogene. Intreaga mișcare e un moft, pentru că în Bulgaria nu mai cumpără acum nimeni mărfuri, căci nu are pe ce.

Ajutorarea familiilor rezerviștilor. Mai mulți rezerviști maghiari din regimentul de căi ferate dela Korneuburg (Austria) i-au trimis o scrisoare deputatului Iust, arătând, că familiile rezerviștilor austriaci primesc ajutoare dela stat, așa că nu duc nici o lipsă, pe când familiile rezerviștilor din Ungaria nu primesc nimic și suferă mare lipsă. Ei îl roagă pe Iust să facă ceva, ca și familiile rezerviștilor din Ungaria să primească ajutoare.

Doica principelui Mircea. Ca și la ceilalți copii, și pentru noul principe român, Mircea, părinții lui au luat o doică română, țărâna Floarea Ciucurescu din comuna Cetate, județul Dolj. În felul acesta s'au îngrijit, ca în vinele lui să curgă începând dela naștere sânge curat românesc. Când cu botezul și doica era în sala cea mare a tronului, unde erau principii și tot ce are România mai ales. Un domn a întrebat-o: „cine te-a recomandat doică la prințul Mircea?” Ea a răspuns plină de mândrie: „Dumnezeu m'a ales și de va trebui, sunt gata să-l alăptez pe principele nostru fara plata”.

Pentru apărarea steagului! Fiecare regiment își are steagul sau, care e lucrul cel mai sfânt pentru soldat și trebuie să-l apere până la cea din urmă picătura de sânge, ca să nu cadă în mâinile dușmanului. Regimentul, care și-a pierdut steagul, e de răs și disprețuit de întreaga armată zeci și chiar sute de ani, până când face o faptă mare vitejească, singură în stare să șteargă rușinea.

După ce au cuprins Sârbii portul Durato (în Albania), au pus pază mare militară în cetatea de pe deal, ca nu cumva să fie atacați de Albanezi. Soldatul de pază a auzit într'o noapte un geamăt, care venea de sub pamânt sau din zidurile cetății. El a rămas încremenit de spaimă, crezând, că e vr'un strigoiu. A înștiințat pe ofițer, s'au făcut cercetări, dar nu s'a putut afla nimic. A doua noapte tot așa. Atunci se așezară mai mulți ofițeri la pândă. Și ei auziră gemetele venind din zid. Soldații voiau să fugă, dar ofițerii i-au oprit și i-au pus să spargă zidul. În launtru aflară un tânăr ofițer turc, lângă el steagul unui regiment turcesc. Când plecară soldații turci din Durato, zidură pe ofițer și steagul spunându-i, ca vor veni peste câteva zile să-l scoată. Dar ei n'au mai putut veni din cauza armatelor sârbești, așa că bietul ofițer era aproape mort de foame. Gemetele lui au fost auzite de Sârbi. Acum a scăpat, dar steagul s'a pierdut.

Daruri pentru biserică. Ni se scrie din *Roit* (comit. Bihorului): Cu toate că trăim la marginea Românișmului, fii acestei comune nu-și uită de așezămintele culturale ale ei nici când sunt duși departe de locul nașterii lor. Dl *Alexandru Codilă*, arhitect român născut în comuna aceasta, acum cu locuința în Arad, a daruit bisericii noastre o prea frumoasă evanghelie cu legătura aurită, în preț de 125 coroane. Părintele nostru Iosif Naghi a ținut la sfințirea acestui odor bisericesc o cuvântare frumoasă, în care a lăudat pe vrednicul fiu al comunei pentru darul său și a îndemnat totodată poporul să țină morțiș la limba, legea și datinile moștenite dela părinți. — Pilda dlui Codilă a fost urmată de dl *Dumitru Liț*, tot fiu al comunei noastre, acum locuitor în Oradea-mare. D-Sa a daruit o cruce frumoasă în preț de 60 cor. Crucea

aceasta o țin băieții, cari se îmbracă la sfânta liturghie. La sfințirea acestei cruci, părintele a ținut iarăși o predică plină de indemnuri bune.

Pentru aceste frumoase daruri aducem în numele comitetului și sinodului parohial mulțumirile noastre cele mai călduroase, rugând pe bunul Dumnezeu să-i țină mult și pilda lor să fie urmată și de alții.

Ioan Dancea, învățător.

Anul acesta nu vor fi manevre. După cum se vestește din Viena, anul acesta nu vor fi manevre în monarhia noastră. Rezerviștii au fost concentrați anul trecut și anul acesta, din cauza primejdiei de războiu, cu mult mai mult decât dacă s'ar țineă manevre ori cât de mari. Concentrările acestea costă sute de milioane, afară de aceea familiile multor rezerviști sufer și vor mai suferi mult din cauza că tatăl e dus de-acasă fiind concentrat.

Din farădelegile administrației. Despre o nouă farădelege săvârșită de slujbașii străini împotriva unui muncitor român ni se scriu din *Baru-mare* (comit. Hunedoarei) următoarele: Minerul (lucrător în mine) *Traian Nicolae*, care lucră în minele de cărbuni ale căilor ferate din Petroșeni a fost arestat de poliția de-acolo. I s'a băgat vină, că ceteste „Foaia Poporului” (ca și cum asta ar fi o vină! *Red.*) și ca ține vorbiri muncitorilor, ca de va veni Serbia peste Austro-Ungaria, atunci vine și România și toți Românii sunt siliți să iee arma în mână și să pornească în contra Ungurilor. Ba ar mai fi spus, că cu toate că nu e soldat, dar totuși va lua arma în mână și „va omori pe toți Ungurii”. Se înțelege, că toate aceste invinuri erau neadevărate. Cine au fost mișcii, cari au scornit astfel de minciuni? Doi zidari de Ungur. Cu aceștia a glumit bravul nostru Român. Era adevărat pe timpul, când la noi țăiaiau de frică toți asupritorii și se întrebau mereu: cu cine va țineă România, cu noi sau cu Rusia? *Traian Nicolae* le-a spus mai în glumă mai într'adins, că să vadă domni de Ungur să nu mai chinuească pe Români, că o pot pași. Poliția a văzut în aceasta lucru mare și l-a dus în temnița dela Deva, unde l-a ținut cu criminalii împreună, apoi judele de instrucție a luat protocol cu el. Apoi i-au dat drumul, dându-i 60 de bani de drum! Și ei se mai și lăudau cu darul acesta grozav! Cu atâta n'a fost destul, ci l-au dat și afară din lucru. Acum așteapta ce va mai veni. *Abonatul Foii Pop.*

Bravul nostru Român să nu se teamă, căci fiecare cetățean al țării are dreptul să-și spună pe față nemulțumirea față de nelegiuirile, pe cari le înduram. Românii nu și-au tradat nici odată patria, nici pe Împăratul, cum au făcut o parte dintre Unguri, cari au luptat împotriva Împăratului în anii 1848/49. De altă parte cei puși în fruntea țării tocmai trebuie să se gândească să înceteze odată cu răpirea drepturilor noastre naționale, căci nu merge să avem numai datorințe și să ne vărsăm sângele pentru patrie, iar altminteri să fim robi.

Fiecare Român să țină capul sus și să protesteze mereu împotriva oricărei asuprii cerând drepturi egale pentru toți locuitorii patriei noastre. Nu mai merge, ca la noi să fie mai rău ca în *Macedonia*, unde Turcii nu voiau să dea drepturi egale tuturor naționalităților. Vedem bine, ce au pățit asupritorii!

Banii trimiși din America la noi. Direcțiunea generală a postelor din Ungaria a publicat o statistică, în care arată câți bani s'au trimis din America la noi în anul 1911. Pe când în anul 1910 emigrații au trimis numai 37 milioane și 240 de mii de coroane, în anul 1911 au trimis 185 milioane și 310 mii, adică de cinci ori atâta. Din banii aceștia, 53 de milioane au sosit la posta din *Cașovia*, un oraș în partea de meazănoapte a Ungariei, unde locuiesc mai ales Slovaci, cari sunt foarte harnici și economi. La direcțiunea din *Cluj* au sosit numai nouă milioane, la cea din *Timișoara* 21 milioane și jumătate, tot atâtea la *Oradea-mare*.

Lucru slab. În unele comune din jurul Dejului Românii s'au ticăloșit așa de mult, încât joacă la petreceri ciardașul, o pocitanie de joc numai ca ea. Chiar când joacă frumoasa noastră Someșana o necinștesc cu figuri de ciardaș, prin ceace fac lumea să creadă, că nu sunt neam de oameni europeni, ci din aceea, cari au jucat în urzici, când au venit pe la noi. Se știe adică cum au ajuns o ceată de-a lui Tuhutum în niște urzici. Cum erau desculți și numai cu zdrențe pe ei, urzicile i-au ars rau, așa că au început să sară ca nebunii. Românii, cari se uitau la ei, râdeau de se prăpădiau. Atunci ai lui Tuhutum, ca să-și ascundă rușinea, au hotărât să pastreze săriturile din urzici ca joc de gală. Așa se spune, ca s'a născut ciardașul. Și se găsește Români slabi, cari sar și ei în urzici! Rau destul, căci Românul nu e din neam de desculți și zdrențoși!

Isprava unei banci jidano-maghiare. Am sfătuit în mai multe rânduri pe Românii noștri să se ferească de orice legătură cu bancile străine, căci acestea urmăresc nimicirea noastră. Cât de fără suflet sunt chiar față de ai lor ne dovedește cazul unui proprietar din Săcuime. Aceasta avea la o bancă de-a lor din Muraș-Oșorheiu o datorie de trei mii de coroane. Cu toatăca proprietarul are o avere mare, neputându-și regula polița (cambiu), a fost dat în judecată și i s'au seos în vânzare 19 capete de vite, uneltele economice și mobilele din casă. Rugarea lui să se amâne licitația n'a fost ascultată. Negăsindu-se nici un alt păgân să liciteze, întreaga avere mișcătoare prețuită cu 16,000 coroane a fost cumparata de un funcționar dela banca aceea cu *treizeciscinci de coroane!*

Mosia lui Tolstoi dată la țărani. Fata lui Tolstoi a cumpărat dela mamă-sa mosia Iasnaia Poliana, fostă proprietate a marelui țaran și iubitor de țărani, contele (groful) Tolstoi, și a împărțit-o la țărani. Banii i-a câștigat de pe urma vânzării cărților scrise de tatăl ei până era în viață.

Ticăloșiile din Macedonia. După știrile cele mai nouă, bandele de tâlhari bulgari, greci și sârbi au omorât jumătate din populațiunea turcească mai ales din întreaga Macedonia. Și acum continuă aceste crime îngrozitoare, pe cari bandele grecești le îndreptează mai ales împotriva Românilor.

Dar bandiții aceștia nu se poartă cu mult mai bine nici ei între ei. Sârbi au cuprins în Macedonia și ținuturi, despre cari Bulgarii susțin, că sunt locuite de Bulgari. Sârbi au omorât până acum doi voievozi (căpetenii de bande) bulgari, pe Lintieff și pe Nicoloff. La Bobotează, Bulgarii

din Ūscüb n'au vrut să iasă la râu împreună cu Sârbi și a fost ceartă mare între ei.

Se vede, că după sfârșirea acestui războiu nu va trece mult și aliații de azi se vor lua de cap.

Cum se judecă la noi. Văduva judeului dela Curtea de apel (Tabla regească) Șipoș a avut zilele trecute un proces, care cu toatecă a dovedit, că e o stricată, dar n'a băgat-o în temnița, unde li este locul. Un ziarist a scris într'o gazetă, că ea face negoț cu carne viie, adică ademenește fete, pe cari le vinde ticăloșilor spre perzare. Femeia stricată a avut curajul să dea pe ziarist în judecată pentru calomnie. În fața tribunalului, ziaristul a dovedit, că această miere e într'adevăr o stricată așa că el a fost achitat (a scăpat nepedepsit). Procurorul ar fi trebuit să o aresteze acum pe haita aceea, dar nu, ea a rămas liberă.

Și tot ce mai miră ticăloșii din Pesta, că poporul s'a săturat de dreptatea, cum se face la noi, unde cei mari săvârșesc orice lucru rușinos, fără să fie pedepsiți, iar oamenii din popor sunt pedepsiți fără milă, ba de multe ori fără pic de dreptate.

Ajutor greviștilor. Cetitorii noștri știu, că muncitorii din Ungaria vreau să facă o grevă generală ca demonstrație pentru votul universal, egal și secret. Fiindcă pe timpul, cât va dura greva, lucrătorii nu pot câștiga și cei fusurați și cu copii mai ales vor duce mare lipsă, au făcut un apel către cetățeni să le stea în ajutor pentruca copiii lor să nu sufere. Numai în Pesta s'au imbiat peste cinci sute de familii să hrănească copiii greviștilor. Multe familii s'au găsit și în alte orase ale Ungariei.

Fapta aceasta frumoasă dovedește, că chiar și între Maghiari sunt mulți, cari recunosc ca proiectul de lege electorală al lui Tisa-Lukaci însemnează o mișelie față de muncitorii dela fabrici, din ateliere și față de țărani.

Din prostiile Grecilor. Nu de mult Grecii mâncasera iară o bătăie bună la Ianina, având mulți morți și răniți. După cum povestește capitanul unui vapor italian, care fusese în Pireu (port grecesc), într'una din zile s'au bătut lângă Ianina două regimente grecești unul cu altul! Un regiment adică ocupase un fort (o întăritură de pe un deal). Alt regiment pornise pe din altă parte tot cu gândul se ocupe fortul (în care de altminteri nici nu erau Turci). Fiind întunec, dar mai ales dată fiind frica Grecului, care e mai fricos ca un Jidan, când s'a apropiat regimentul al doilea de fort, soldații de-ai ei, fără să cerceteze, cine se apropie, au început să impuște. Ceialaltii au răspuns tot cu impușcături și în curând au început să se impuște ca nebunii. Numai târziu au observat, că sunt Greci și de-o parte și de alta.

Comoară într'un hotel. În Gent (oraș în Belgia) s'au apucat să dărime un hotel. Cu prilejul acesta au descoperit o lădiță, în care erau două milioane 460 de mii de lei în aur și bancnote.

Tracerea Alpiilor în aeroplan. Aviatorul italian Bielovaci a trecut săptămâna trecută cu aeroplanul peste munții Alpi, cari sunt înc'odată așa de înalți ca de pildă Munții-Făgărașului. Tracerea a făcut-o în 25 minute, trecând din Elveția în Italia. Înainte de el mai încercasera doi aviator francezi, dar acesta s'a prăpădit înainte de a ajunge la țara dorită.

Dispensă (deslegare) de grevă. Comitetul de grevă al partidului social-democrat a hotărât să deslege de îndatorirea de-a se pune în grevă pe toți cei dela spitale, dela caselle de ajutor pentru bolnavi, dela apeducte, apoi pe vânzătorii de lapte și pe ceice au să îngrijească de animale.

Proprietarii de pământ din Ungaria. În anul 1904 ministerul a adunat date statistice, pentruca să vadă, cum ar trebui să fie legea electorală cea nouă, care să dea Românilor cât mai puține drepturi. Atunci s'a constatat (aflat), că în Ungaria și Transilvania sunt un milion 378 mii 84 proprietari mari și mici de pământ, și anume 552,401 Maghiari (și Jidani), 359,508 Români, 188,116 Slovaci, 142,712 Germani (Șvabi, Sași ș. a.), 50,875 Ruteni, 42,852 Sârbi, 19,175 Croați și 22,445 de alte naționalități. Dintre Români au până la două jugăre, 23,959, dela 2 până la 5 jugăre 108,986, dela 5 până la 10 jugăre 107,675, dela 10 până 20 jugăre 88,058, dela 20 până la 50 jugăre 27,885 și dela 50 jugăre în sus 2975 inși.

Se vede deci, că și după proprietate suntem cei dintâi după Maghiari; dar necinstita tovarășie Lukaci-Tisa și-a croit proiectul de lege electorală astfel, încât nici așa să nu avem numărul de alegători, ce ni se cuvine.

Un lucru nu trebuie să uităm însă: dușmanii noștri lucrează pe moarte, pe viață, atât Sașii, cât și Jidano-Maghiarii, să rapească cât mai mult din pământul locuit de noi. Banca ungurească anume înființată prin lege în anul 1911 a cumpărat în curs de un an peste 14 mii de jugăre, unele și în comitatele românești Arad, Sălăgiu, Cluj, Solnoc-Dobăca, Turda-Arieș și Murăș-Turda. Sașii pe cea umă. Paștrăfi pământul ca ochii din cap și inmulți-ți-l mereu, lapadându-vă de rachiu și de lux!

Sosia lui Poincaré. Președintele de nou ales al Franței, Poincaré, are o sosie, adică un om, care-i seamănă la față intru toate. Lucrul acesta se mai întâmplă uneori și la alți oameni, și anume nu numai la gemeni. De regulă asemănarea aceasta prea mare între doi oameni e neplăcută pentru cel puțin unul dintre ei, mai ales dacă unul e pornit spre fapte rele. Neplăcută e și pentru sosia președintelui Poincaré, pe care o cheamă Bastien. Pe stradă toată lumea îl salută, mulți se apropie de el să-l roage pentru ceva — scurt, bietul om nu mai cuteză să iasă din casă. Ca să scape de năcazul acesta și-a ras barba. Mai are noroc, că a început să pleșugească, ceace încă va face să se deosebească mai mult de sosia lui.

Scăpată de o pisică. Un tâlhar a pătruns în casa unui frânar din Batasec, care era la slujba lui dela tren, și se ascunse sub pat. Noaptea a eșit de sub pat și a sărit la femeia frânarului apucând-o de gât și ceru bani. Femeia se împotrivi. Atunci tâlharul o strânse așa de tare de gât, încât femeia era gata să moară. Dintr'odată se auzi un sgomot mare în odaia vecină. Tâlharul crezând, că vine cineva și de frică să nu fie prins o tulă la fugă, sărind pe fereastră. În odaia vecină nu era însă nici un străin, ci numai mâța, care răsturnând o farfurie (tiier, blidișel), produse zgomotul cel mare și alungă astfel pe tâlhar.

Cununie. D-soara *Stefana Tătulea*, fiica dlui preot Tătulea din Bran, și dl *Ilie Stefla*, comerciant și proprietar în Sibiu, își serbează cununia lor religioasă *Duminecă* la 3/16 Februarie 1913, în biserica gr.-or. din Bran.

Sincere felicitări tinerei părechi, pe care o salutăm de binevenire în orașul nostru. Ba de astădată, ca foaie care șine seamă de interesele poporului, aflăm cu cale a ne exprima deosebita noastră bucurie văzând, că încetul cu încetul începe în orașul nostru a se întemeia și familia de comercianți și industriași cu stare bună materială, cu pricepere pentru cariera căreia s'au dedicat și cu o bună dosă de cultură și experiență adusă din străinătate. Iar ca încoronare a acestora, în cazul prezent, ni se arată și considerația de care se bucură un astfel de tinăr într-o familie fruntașă românească, de unde conduce la altar pe fiica unui vrednic și binemeritat preot, iar un alt fruntaș al vieții noastre publice românești, dl avocat Dr. Nicolae Mănoiu din Brașov, le întinde mâna de cinste ca naș.

Din parte-ne socotim de potrivit a scoate la iveală întemeierea acestor fel de familii, cu mult mai tare, ca de pildă, dacă am vol să aflăm câți candidați de avocați români sunt sau vin mereu și se așază în Sibiu, indiferent că sunt ei prin cancelarii românești sau străine. Prin aceasta nu vom însă să atingem cât de puțin pe numții domni. Doamne păzește! Dar e potrivit a nu trece cu vederea precizarea unui lucru: Azi avem lipsă la orașe de familii la Stefla cel puțin tot așa de tare, ca dacă s'ar așeza un avocat nou, ba în multe privințe poate cu mult mai mult... Dar nu intrăm de astădată în desvoltarea acestei teme, care poate că ar supăra unele cercuri, deși noi dăm expresiune celor mai reale și curate intenții, pornite din dragostea pentru înaintarea neamului românesc pe toate terenele.

Convocare. Pe baza hotărârii direcțiunii din 11 Februarie n. c. și în conformitate cu §-ul 44 din statute, se convoacă prin aceasta a XIII-a adunare generală ordinată a „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” pe *Duminecă*, în 23 Februarie n. 1913, la orele 11 din zi în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” (strada Bruckenthal Nr. 17, etaj), cu următoarea ordine de zi: 1. Prezentarea raportului general al direcțiunii pro 1912. 2. Cenzurarea și aprobarea rațiociniilor pro 1912. 3. Incuviințarea acvirării întreprinderii de înmormântări și în legătură cu aceasta, aprobarea hotărârilor direcțiunii privitoare la îndatorirea de a să înmormânta membrii răposati prin întreprinderea de înmormântari a Reuniunii. 4. Eventuale propuneri independente. 5. Verificarea sumarului adunării. Invitam la această adunare pe toți membrii Reuniunii noastre Sibiu, 13 Februarie n. 1913. Direcțiunea „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”. *Pant. Lucaș*, prezident. *Victor Tordășianu*, secretar.

Cazuri de moarte. *Alexandru Roșu* fotograf în Bistrița, a răposat Luni în 10 Februarie 1913, în al 59-lea an al etății. Rămășițele pământești s'au așezat spre vecinică odihnă, după ritul bisericei gr.-cat., Mercuri în 12 Februarie 1913, în Bistrița.

— *Maria Danil Schitea* născ. *Sorescu*, după lungi și grele suferințe a răposat în Domnul Marți, în 22 Ianuarie v. 1913, în

etate de 64 ani. În mormântarea a avut loc Joi, în 24 Ianuarie v. 1913, în cimiterul de lângă biserica cea mare din Săliște.

— *Rașila Oprîșiu* născ. *Hadâr*, mama dlui comerciant *Moise Oprîșiu* din Armeni, a răposat Vineri în 24 Ianuarie n. 1913, în etate de 76 ani. Rămășițele pământești au fost așezate spre odihna vecinică *Duminecă* la 26 Ian., în capela și cripta familiară zidită de fiul răposatei *Moise*, lângă cimiterul gr.-or. din Armeni.

Din acest trist incident, dl *Moise Oprîșiu*, care e și prezidentul Insoțirii *Raiffeisen* din Armeni, în loc de cunună peritoare pe cosciugul mult regretatei sale mame, a dăruit fondului ziaristilor români 10 cor., iar câte 5 cor. fondului *Victor și Eugenia Tordășianu* pentru înzestrarea fetelor sărace și fondului de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe sama meseriașilor români sibieni. În total 20 c.

Petrecere în Tilișca. Corpul învățătoresc dela școala gr.-or. rom. din Tilișca invită la producțiunea muzicală-teatrală împreună cu joc, ce o va aranja *Sâmbătă*, în 2/15 Febr. (cu ocazia hramului școlar) în edificiul școlii din loc. Inceputul la 7 oare și jumătate seara. Programa cuprinde 9 puncte, între cari și piesele teatrale „*Pe-neș Curcanul*”, de *Luncan și Mugar*, și „*Nunta Țiganului*” de *E. Suci*. După producțiune urmează joc.

Fiecare Român

mai de dai Doamne ar trebui să cetească în aceste zile o gazetă cum se cade, din care se afle despre marile frământări, ce se petrec în toată lumea.

Toate nașunile din Europa urmăresc cu mare atențiune desfășurarea lucrurilor în Balcani. Noi Români, cari suntem atât de aproape de țările balcanice, nu mai încapem îndolală, că trebuie să urmărim în prima linie cele ce se petrec în jurul nostru.

Fiecare Român să-și aboneze cel puțin o gazetă românească, de unde va putea afla foarte multe. Dintre gazete, desigur că „*Foaia Poporului*” este cea mai potrivită, fiindcă

„Foaia Poporului”

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Aduce cele mai nouă știri de peste tot locul

precum și

foarte multe chipuri din lumea întreagă.

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țaranului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cul gratis.

Abonarea se poate face cu Inceputul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 " 20 "
Pentru țările străine	11 " anual

Abonații cei noi primesc în cinste și partea romanului „*Cu paloșul*”, care s'a tipărit până acum în foaie, precum și *Călimdarul de părete*.

Lășiți deci „*Foia Poporului*” peste tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

Ultime știri.

Bombardarea orașului Adrianopol continuă.

De pe câmpul de războiu vin o seamă de știri, dar la multe din ele nu li se poate da crezământ momentan. Turcii vestesc învingeri asupra Bulgarilor, iar aceștia se laudă că ei au omorât atâția și atâția Turci.

Un lucru, însă, se cam poate da cu socoteala, în urma celor petrecute în zilele din urmă: Turcii, e drept, că fac ultimele încercări, pentru a putea câștiga o luptă-două mai mare, ca apoi să încheie o pace mai bună pentru ei. Dar, după cum se arată, cu greu le va izbuti planul. La *Adrianopol*, ei se apără destul de vitejește. Dar ce folos, dacă pe dușman nu-l pot gonți din jurul orașului? — Iar *Bulgarii* șireți, în decursul armistițiului și-au făcut atâtea șanșuri și locuri de apărare în jurul *Adrianopolului*.

La *Scutari* încă se dau lupte inversunate între *Muntenegrini* și armata turcească. Turcii însă se țin mereu, astfel că *Muntenegrinii* încă n'au putut cuprinde orașul.

Cu toate acestea se mai poate întâmpla, ca în curând se cadă pradă aliaților atât *Adrianopolul* cât și *Scutarii*.

În luptele, ce s'au dat la *Galipoli*, Turcii s'au ținut bine, respingând în mai multe rânduri pe *Bulgari*. Armata turcească a încunjurat însă până acum o luptă mai mare, atât la *Galipoli*, cât și la *Ceatalgea*, dar au luerat cu gândul ascuns, ca din cât se poate să silească pe *Bulgari* a-și împărți armata în cât mai multe părți.

Cu toate acestea, la sfârșitul acestei săptămâni se poate întâmpla lupte mai mari și hotăritoare în mai multe părți: la *Galipoli*, *Ceatalgea*, *Adrianopol* sau *Scutari*.

De altcum soartea războiului cu greu se mai poate schimba în favorul Turcilor. Asta, se pare, că au băgat de seamă și ei. Altcum nici nu ne putem închipui cum de *Haki Pașa* a plecat *Mercuri*, în 12 Febr., din *Constantinopol* la *Londra*. El are împuternicirea a prezenta noue condiții de pace. *Marile Puteri* spun, însă, că ele numai pe lângă condițiile vechi (cari cuprind și predarea *Adrianopolului* *Bulgarilor*) se vor amesteca din nou între luptători.

Acestea ar fi știrile mai de seamă, pe cari le-am putut alege dintre cele multe, ce au sosit până azi, *Joi*, la încheierea foii noastre.

Austro-Ungaria și Rusia.

Din *Viena* se vestește, că mergerea prințului *Hohenlohe* la *Petersburg* ar fi avut urmări bune. Legaturile între *Austro-Ungaria* și *Rusia* sunt prietenești, iar neînțelegerile politice dintre aceste două țări se vor schimba îndată după deslegarea stărilor din *Balcani*. (Așa se spune, dar oare așa vor fi stând lucrurile? *Red.*)

Ce face România?

Ieri, *Mercuri*, se svonise, că starea dintre *România* și *Bulgaria* ar fi iarăși foarte îngrijitoare, din cauză că *Bulgaria* tot trăgănează lucrurile. De aceea *România* ar fi hotărâtă, ca în cazul de lipsă să pornească cu arma, dar mai așteaptă puțin ca să vadă ce va răspunde *Bulgaria* *Marilor Puteri* din *Tripla-Alianță*, cari s'au întrepus în *Sofia* (capitala *Bulgariiei*) pentru *România*.

Pregătirile Polonilor și Rutenilor din Galiția împotriva Rușilor.

Polonii și Rutenii din Galiția, provincie (țară) austriacă mărginașe cu Rusia, se pregătesc bărbătește pentru războiul, ce ar putea izbucni. Din toți feciorii lor dela 17 până la 20 de ani, apoi din bărbații, cari nu sunt mobilizați, au format un fel de companii, cari fac deprinderi militare, ca să lupte și ei împotriva Rusului, dacă va cuteza să intre în Galiția.

Polonii sunt cunoscuți de dușmani neîmpăcați ai Rusiei, iar Rutenii, deși limba lor seamănă cu cea rusească ca și a noastră cu cea italiană și mulți îi socotesc Ruși, nu vreau să se socotească Ruși. De aceea naționaliștii ruteni ar vrea să scape pe Rutenii din partea de meazăzi a Rusiei de jugul apăsător al Rușilor.

Apropiere germano-engleză.

Între Germania și Anglia e de mulți ani o încordare mare din cauza înmulțirii flotelor (corăbiilor) de războiu. Anglia, care e compusă din câteva izule mari și afară de aceea are o mulțime de colonii (țări) în toate continentele pământului, are trebuință de o flotă mare de războiu, ca să-și poată apăra țărmurile și coloniile. Germania încă are colonii, afara de aceea îi face Angliei o concurență foarte mare în comerțul cu mărfurile de fabrică, de aceea și flota germană de războiu crește neconștient. Englezii se tem, că Germania îi va ataca și birui și pe apă, de aceea s'au aliat cu Franței, în timpul din urmă chiar și cu Rușii, dușmani până bine de curând ai Englezilor. Pentru împacarea între Anglia și Germania e vorba, ca se pregătește acum o înțelegere, ca Germania să nu construiască (să nu facă) prea multe corăbii de războiu și să-și dea învoirea, ca Anglia să aibă totdeauna o flotă mai mare.

De vor izbucni cele două guverne să se înțeleagă în privința aceasta, Anglia ar mai slăbi din dragostea către Rusia și astfel statul acesta, care turbură mereu pacea, s'ar mai astâmpăra.

Marea întrunire a Ligii Culturale în București.

Dupa multe întruniri, cari s'au ținut în București și în toate orașele României, Liga Culturală a mai ținut o întrunire mare Dumineca trecută în București, luând parte și delegații secțiilor (trimișii despărțămintelor) Ligii din orașele românești.

Sala cea mare dela Eforie era plină de mulțimea cetățenilor, cari aplaudau cu tărie pe vorbitori (delegații secțiilor Ligei, profesorul universitar și președinte al Ligii, dl Virgil Arion, dl Ion Grădișteanu, fost ministru). S'a protestat împotriva fărâdelegilor săvârșite de Grecii bandiți împotriva fraților români din Macedonia, s'a cerut cu tărie începerea războiului cu Bulgaria, care nu înțelege să dea de bună voie pământul românesc stăpânit de ea pe nedrept, și s'au rostit recunoștință față de sora noastră, Italia, ale cărei gazete toate sprijinesc cererile României pentru îndreptarea graniței dobrogene și înfierează totodată purtarea banditească a Grecilor față de România din Macedonia.

După ce s'a isprăvit adunarea, publicul a făcut o manifestație pe Calea Victoriei până la localul (casele) Ligei.

În cursul adunării s'au împărțit frumoasa poezie *La arme!* scrisă de poetul nostru ardelean Ștefan Iosif.

Proiectul de lege electorală.

Comisiunea aleasă pentru studierea acestui proiect a mai ținut câteva ședințe, în care câțiva membri (cu totul sunt 40 de membri, toți guvernamentali) au cerut să se dea dreptul de vot începând dela vârsta de 24 de ani; câțiva se plâng, că proiectul e prea „liberal“, căci o să fie și Români alegători.

Săcuii, aflând, că Sașii s'au spăriat de proiectul de lege electorală, care dă și la câțiva Români dreptul de vot, s'au spăriat și ei și au trântit o rugare către Lukaci, cerând ca pentru Ardeal să se facă lege electorală deosebită, ca nu cumva Români să poată alege deputați. Sașii și-au găsit astfel tovarăși potriviți în Săcui, un neam, care trăește numai din pomana statului sau din pâinea, pe care li-o dă România, ale cărei orașe sunt pline de slugi și slujnice din Săcuime.

Poșta Redacției și a Administrației.

Georg Zail în G. Pentru a putea și celeco d reși D-Tu, e bine să cumperi „Cartea de aur“ de T. V. Păcășian. Au apărut până acum 6 volume, fiecare costă 10 cor.

Aron Vintilă, Căvorâr. Darea de seamă cu contribuiri, o din America se va publica în curând. Acum avem în-ă mare imbulzeală de material.

Cararas. Rectificând la acest loc, că în petrecerea D-Voastră au sosit cu suprasolviri este 2 cor. și domni David Murgoi și Nicolae Neagoe, comercianți.

Abonatul 7705. Delegarea găciturilor acum nu se mai pot lua în seamă.

N. Șerbanescu în T. De aici foile se trimit toate la oaltă. Nu știu, deși, ce este în mijloc. S'ri nu ce numeri n'ăi p'ămit?

Gherman. Serie-ne la timpul său, ce s'ă nle. În cauza celor două fetițe.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.
Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Călimdarul Poporului pe 1913.

Ca în toți anii, așa și în anul acesta, „Călimdarul Poporului“ este cel mai bun, cel mai bogat în cuprins, cel mai frumos și cel mai bine îngrijit dintre toate călimdarele noastre. Despre asta se poate convinge oricine, îndată ce a luat în mână acest călimdar, care cuprinde

preste 200 pagini numai literatură de cetit,

iar la oaltă cu celelalte publicațiuni cuprinde la

350 de pagini

De altcum „Călimdarul Poporului“ și trebuie să fie cel mai bun dintre toate, fiindcă este și cel mai vechiu călimdar pentru poporul nostru. Doar în decursul celor 28 de ani, decând apare, ceice îl îngrijesc s'au orientat destul de bine, că de ce are lipsă poporul românesc.

Dovezile sunt următoarele: „Călimdarul Poporului“ spune, — pe lângă însemnarea exactă a sărbătorilor de peste an, — cum va fi vremea în anul 1913, după călimdarul de 140 ani, apoi toate cele de lipsă despre poștă, telegraf, ștempele etc., precum și numele tuturor bărbaților noștri, cari stau în fruntea Conzistoarelor române gr.-or. și gr.-cat. După aceea urmează date despre goalele noastre populare, despre

gimnazii, seminarii, școalele de fete, apoi numele și locul unde se află reuniuni culturale, reuniuni de femei, de cântări, de meseriași, de binefacere, de agricultură, însoțiri sătești, bănci, tipografii etc. etc. La toate aceste reuniuni e pus și numele conducătorilor lor. Ca un lucru bun, ce trebuie să se afle într'un călimdar cum se cade, se poate numi felul cum sunt aranjate

târgurile de țară după luni și după comune

unde se arată pe lângă târgurile de mărfuri și

târgurile de vite, oi, cai etc.

Aceasta e o întocmire, ce nu se află în nici un alt călimdar românesc, decât în „Călimdarul Poporului“.

Dar fiindcă noi voim a da cetitorilor, pe lângă partea calendaristică, și alte lucruri frumoase și folositoare de cetit, — dacă vom lua în mână „Călimdarul Poporului“, atunci vom vedea, că în el se află o sumedenie de învățături și povește. Vom aminti numai unele articole mai de seamă.

Partea literară

se începe cu: frumoasa poezie (cu 2 ilustrații) despre Mihaiu Viteazul „Goros-lău“, de Nicolae Iorga. Urmează apoi un interesant articol despre *Basarabia* (cu 6 ilustrații) și un *Cântec din Basarabia*.

După acest articol istoric se află povestirea *Mai mare e mintea decât banș*, de C. Rădulescu-Codrin, apoi frumoasa poezie *Vis de aur de Volbură Poiană*, căreia îi urmează instructivele articolașe *Sfântul Ioan Gură de aur despre creșterea copiilor și Rugăciunea*.

Inflăcărata poezie *Ardealule țară de jale*, de P. Pădure și *Din proverbele lui Solomon* încă merită o deosebită atențiune.

Urmează apoi articolul: *Cum poștă ajunge la adânci bătrânețe*, poezia *Arhanghelul de răposatul poet Dr. Ioan Borcia*, un articol despre *Expozițiile de copii*, anecdota de Speranță *Boerul pe ceea lume*, cântecul plugăresc *Până mă șllu cu moșie de Petru O. Orlășanu*, și *Cântecul oierilor de I. U. Soricu*.

Ca ceva nou aducem în acest an

Călimdarul gospodăriei

unde se dau tot felul de povește și sfaturi, cum trebuie să lucre un econom harnic peste an. Acest articol intitulat „Călimdarul gospodăriei“ se întinde pe o seamă de pagini. Toate îndrumările sunt aranjate după luni. Aci economul nostru află ce trebuie să lucre de pildă în luna lui Martie la câmp, în viie, în grădina de pomi, în stupină etc., — tot asemenea se dau poveștele pentru toate cele 12 luni de peste an.

La sfârșitul acestor interesante povește se află articolul

Advocatul poporal

în care se dau foarte folositoare îndrumări pentru oamenii noștri asupra legii despre dreptul de proprietate, dreptul de zălogire și cartea funduară. După acest articol urmează o mulțime de

Poezii populare

din Feldru, Reteag, Măceu, Selagiu, de pe Olt, din Cățcău, Gherla, Sâncel, Bănat, Avrig, Suceag, Rodna, țara Oașului etc. etc. De d-șoara *Maria Cunșan* încă sunt publicate niște frumoase poezii populare

Nicolae Bratu

din Mărginime, de pe Câmpie etc.

Incheierea părții literare a Călimdarului o formează rubrica

Răvașul nostru

care se estinde pe vreo 30 de pagini. Aci ni-se spune toate lucrurile — bune și rele — mai de seamă, ce s'au petrecut peste an, atât la noi Români, cât și în alte țări străine. La sfârșitul Răvașului — care nu se află în nici un călimdar de-ale noastre — se povestește pe mai multe pagini toate întâmplările mai de căpetenie dela

Războiul din Balcani

Asupra acestui războiu nu se află nimic scris în călimdarele, ce au apărut până acum. Noi am amânat însă puțin scoaterea călimdarului tocmai pentru a putea aduce știrile mai de seamă despre războiu. Ba în călimdar dăm

40 de ilustrațiuni dela Războiul din Balcani

între cari: Fotografia regilor Bulgariei, Serbiei, Greciei, Muntenegrului, Sultanul Turciei, vederi din Constantinopol, din Macedonia, bătăia dela Kirkilise și Adrianopol, aprinderea orașului bulgăresc Varna, prinderea soldaților turci din partea Bulgarilor, orașele Üsküb și Adrianopol, vederi din Salonic, Scutari, Podgorița (orașe unde s'au dat lupte mari). În alte chipuri ni-se arată cum sunt îmbrăcați soldații turci, bulgari, sârbi, greci și muntenegrini. Afară de aceste ilustrații se mai află în călimdar încă

alte 28 de ilustrațiuni

cu vederi din Basarabia, fotografiile răposaților Dr. Lemeni, Ioan cav. de Pușcariu, Dr. I. Borcia, bustul lui Barițiu, fotografia lui și casa unde s'a născut, apoi niște frumoase fotografii dela expoziția de copii din Rășinari, a dlor Prea Sfinția Sa episcopul Cristea, marele mecenat Stroescu, Octavian Goga și Victor Tordășianu și alții, cari au luat parte la aceasta expoziție.

Prețul unui exemplar 40 bani, iar pentru trimiterea pe postă 5 bani deosebit.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 40 bani bucata, mai capătă două călimdare pe deasupra și se trimit toate acasă plătite de postă.

Acci care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 28 bani, dela 50 bucăți în sus cu 24 bani unul, dar trebuie să plătească și posta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de aceia, cari voesc să capete călimdare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adică se plătească la scoaterea dela postă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă posta. — Călimdare nevândute se primesc înapoi până la 1 Martie et. n. 1913. Dar trebuiesc trimise plătite de postă, care nu se poate detrage din preț.

Toți aceia, cari voesc a vinde călimdare să se adreseze la administrația „Foii Poporului”. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călimdare și ce să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plătirea după vânzare, dăm călimdare: cu 28 bani aceluia care

comandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 30 bani aceluia care comandă mai puțin de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și posta, fiindcă pachetul se trimite neplăt.

Într'un pachet de 5 chilo intră 30 bucăți. Pentru pachete dela 1 chilo până la 5 chilo costă posta 72 bani. (E deci tot atât a trimite un pachet de un chilo sau de cinci). Iar dacă călimdarele se plătesc numai la scoaterea dela postă, atunci costă un pachet dela 1—5 chilo 84 bani.

Toți ceice comandă călimdare, sunt rugați a ceti bine aceste condiții de vânzare. Îndeosebi ne adresăm aceluia, cari comandă câte 4—5 călimdare, pe cari să le plătească când scot pachetul dela postă. Așa ceva nu se poate, fiindcă costă prea mult posta. De aceea să se trimită banii înainte.

Prețul bucatelor

In SIBIU la 11 Februarie et. n.:		
	Cor. 17,— până 1880 de hectolitru	
Grâu	—	—
Săcură	—	—
Orz	—	—
Ovăz	8,—	9,20
Cucuruz	11,—	16,40
Cartofi	6,—	6,—
Fasole	18,—	23,—
Fân Nr. 3	25,20	25,20 la 100 chilo
" 4	24,40	24,40
" 5	23,80	23,80
Slănină	174,—	160,—
Unsoare de porc	100,—	105,—
Sân brut	50,—	64,—
Sân de jumtă	80,—	85,—
Sân de jumtă topit	104,—	104,—
Săpun	66,—	66,—
Fân	6,—	6,—
Lemn de foc neplătite	12,—	12,20 la met. cub
" plătite	10,20	10,70
Spirt rafinat	2,15	2,20 la litru
Spirt ordinar	2,18	2,30
Carne de vită pentru supă Cor.	7,80 până 8,—	la chilo
" friptură	1,60	2,—
" vitel	1,—	1,80
" porc	1,20	1,68
Onă 10 bucăți	—,67	—,80
Un pavar de miel	1,40	3,—
Carne de cal	—,80	1,20

In BUDAPESTA 12 Februarie et. n.		
	Cor. 11,42 până 11,47	la 50 chilo
Grâu de Tisa	11,42	11,55
" 79	11,42	11,55
" 80	11,47	11,57
" 81	11,47	11,57
Săcură	9,70	9,82
Orz	9, 0	9,49
Ovăz	10,59	11, 0
Cucuruz	6,75	6,75

Prețul banilor în 12 Februarie et. n.

	Cor. 1150.	vânzător
Galbeci	—	12,6
100 Lei, hârtie.	92,—	92,40
100 Lei, argint.	90,—	92,—
Lire turcești, aur	21,45	21,65
1 fant portughez englezesc	22,95	24,10
100 marce, aur	117, 0	117, 5
100 hârtie	117,50	117,45
Napoleon	19,04	19, 8
100 Ruble rusești, hârtie	253,20	255,—
100 " argint	202,—	210,—

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechiu).

- 2 Februarie: Mateș.
- 3 Februarie: Aita-mare, Chibed, Segedin.
- 4 Februarie: Butoni, Cincu-mare, Coșova, Papolt.
- 6 Ianuarie: Boroșneul-mare, Reghinul-săsesc, Seps-Sân-Georgiu.
- 7 Ianuarie: Alțina, Șomcuta-mare, Sorporul-de-jos, Teiuș.
- 9 Ianuarie: Chendu-mic, Chichinda-mare, Rodna-veche.
- 11 Ianuarie: Baia mare, Borșea, Crișpatac, Mercurea, Sereda-Murășului, Sic, Székely-Cristur, Vințul-de-sus.
- 13 Ianuarie: Dej.
- 14 Februarie: Becicherecu mare, Drăgăneș, Odorheiu.

16 Februarie: Brușu, Dicio-Sân-Mărtin, Drașu, Lechința.

17 Februarie: Batania, Beba veche, Bichiș Ciaba, Comloș (Bănat).

18 Februarie: Abrud, Balavásár, Bonțida, Cincul-mic, Radnoth, Veneția-de-jos.

19 Februarie: Ciachi-Gârbău.

În aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ce de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Iuliu Schopelt

și 500 1—1

Wilhelmina Hermann

logodiți.

Șighișoara Pebruarie 1913 Sibiu

Ofițerul de stat-major al comunei cercuale maghiare regești de jandarmi Nr. VII. Nagyszeben.

Nr. 24 902 1—1
1913.

Publicațiunea

unei pertractări de emulație publică.

În chestia înființării postului de jandarm pe cheltuiala erariului pe locul Stina Baracsi-situaț în hotarul comunei Felek și pe locul numit Stina-Groapa situat în hotarul comunei Boicza conform ordinului ministerial cuprins în Nr. 128130/1912.

1. Se dă în întreprindere zidirea unor două casarme și a edificiilor alăturate conform planului desemnat în rubrica condițiilor de edificare înșirate mai jos.

2. Îndată după primirea ofertului din partea dlui ministru de interne, adică îndată ce s'a dat mandatul de executare lucrul are să se înceapă și clădirea principală în decurs de 12 săptămâni să se dea gata aptă pentru locuință, iar reteruda, pităria, grajdul, gardurile etc., cu 5 săptămâni în urmă să se termine pe deplin.

3. Ofertul se poate face pentru zidirea unei sau a ambelor casarme, însă suma oferită se va licvida conform lucrărilor înșirate în punctele I—VI din condițiile de edificare. Ofertul provizut cu un timbru de 1 cor., cu această publicație, în care sunt înșirate condițiile de edificare și cu arvuna o de a se trimite până în 25 Februarie 1913, 12 cure din zi la Ofițerul de stat-major al comunei cercuale magh. reg. de jandarmi în Nagyszeben (Strada Bruckenthal Nr. 3.). Arvuna se poate depune în bani gata sau în hârtii de valoare. Acel care va câștiga ofertul atunci când se va face învoiala o dator să o intrigească aceasta cu o asigurare de 10%, iar celelalte pierde ofertul o să reprimă arvuna.

4. Desfacerea oferturilor și pertractarea lor se va întâmpla în 28 Februarie 1913 la 8 oare a. m., în cancelaria ofițerului de stat major; la aceasta oferenții pot lua parte.

5. Anunțul acesta al condițiilor de edificare se poate capăta gratis dela statul-major amintit, dela comanda de jandarmi din Nagy-lis-nód, Felek, Verestoronyvasutállomaa, Verestorony-vám, Resinár și din Szelindek. Însă oferenții sunt datori să declare în ofertele lor, că au deplină cunoștință despre aceasta și se supun întru toate.

6. După terminarea lucrului se vor lua zidirile în samă în fața unei comisii — iar după aceasta se va licvida suma oferită.

7. Atât cu privire la valoarea practică și calitatea lucrului, cât și cu privire la trăinicia materialului pe lângă asigurarea de 10% are să se dea o garanță pe doi ani.

8. Dintre ofertele intrate se va alege liber fără privire la preț. Condițiile de edificare se pot vedeă în cancelăria din etajul I. din strada Bruckenthal Nr. 3 în Nagyszeben.

Nagyszeben, 1913 febr. hó 8-án.

Némethy Örnagy.

Dentist 615 24-53

VIRGIL MUNTEAN

Sibiu, strada Măcelarilor

intrarea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

de cauciuc și de aur cu prețuri moderate.

Dr. Hirsch Adolf,

advocat,

aduc la cunoștință, că mi-am premutat cancelaria advocațională din Sibiu, strada Măcelarilor nr. 7 sub Nrul 7-9 în strada Cisnădiei sub Nrul 5. (edificiul băncii de asigurare Transilvania). Intrarea pe poarta principală, parter în stânga. 850 8-4

Nr. 7. 13,215-1912. 804 2-2

Publicațiune.

Dela magistratul orașului liber regesc Nagyszeben (Sibiu) se aduce la cunoștința publică, că luarea de pietriș și năsip din râul Căbin, pe o întindere de 200 metri în jos dela podul liniei ferate de lângă Kistorony (Ternișor), e oprită.

Cine vor călca acest ordin vor fi aspru pedepsiți.

Nagyszeben, la 29 Ianuarie 1913.

Magistratul orașenesc.

De vânzare.

În Viștea-inferioară (comitatul Fogarai) este de vânzare o casă constituitoare din 3 odăi pentru locuit și o a patra odăie pentru covrigărie, unde se află cuptor în toate celele de lipă. Vânzarea se face din cauze familiare, poziția e foarte bună. Da casa se mai ține un grajd pentru vite, un copron lung, pivniță, fântână, 2 cotețe și grădini pentru lezarduri. Prețul de vânzare preste tot 2000 coroane. Interesii să se adreseze la proprietarul Nicolae Moldovan, în centrul frauzelor, Viștea-inferioară (Albărie, Fogarai nr.).

O moșie și o moară de vânzare.

În comuna Roșcani și la 7 km. depărtare în comuna Mihăești aproape de Dobra, comitatul Hunedoarei, să vîndă din mîna liberă: O casă de zid cu pivniță și 5 odăi, situată la drum, grădina de 1/2 jugăr, pămînt arător și fînaș 15 jugăre, dintre cari 4 grădini cu pomi și lez de vie. În comuna Mihăești, pe drum de comitat, în centru, o moară de fîlnă cu 2 roți, de nou reconstruită, curte cu casă de zid și cură cu grădini, 5 jugăre pămînt la câmp, dintre cari o grădină mare, aproape de casă. Să vînd și separat de Roșcani. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la: Maria Șirdea în Rădăuștii. p. u. Hunyad-Dobra. 817 6-

500 Coroane plătesc celui-ce ar mai căpăta vro-odată dureri

de dinți ori li va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 60 fl. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19 1. Sommergasse 1. În Sibiu: la farmacie: în Piața mare 10; în Piața mică 27: strada Cisnădiei 59; ulița Turului (Saggasse); ulița Oanei 2; farmacia Teutsch; Heltzer, str. Gărzăriei și str. Cisnădiei. În Bistrița: farmacia lui Herbert. În Sibiu-săseșc, farmacia Lederhülger; Sighișoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătit. La locurile unde nu să poate căpăta, trimiteți sticlă cu 5 cor. 60 fl. franco 639 12-

1-2 băleți

se primesc ca iovășăci în frauzăria lui Toma Lupăș, în Săliște. 866 5-5

Stupl de vânzare

se căștăre se află la Ioana Munteanu în Sebeșul-săseșc. 881 4-3

Ce spune un preot.

Onoratul domn Dubois, preot în apropiere de Poitiers, suferia de o boală grea de stomac; tot ce mânca, trebuia iarăși să verse. „Pe lângă acestea, spune el, eram foarte înecat și de multe ori 8-10 zile nu aveam scaun, astfel că vedeam afară galbin de tot și slăbisem ca un schelet.

În stare sănătoasă eu sunt de un caracter nobil și binevoitor, dar în urma acestei boale mă aflam în o stare nervoasă și ușor de iritat. Eu imi compătimitam viața și cel mai mic inconvenient mă enerva astfel că din ce în ce imi perdeam paciența și cumpăneala, prin cece deveniam arrogant.

Dar am auzit de fericitele succese ale Cărbunelui Belloc și m'ani dus într'o zi la Poitiers, de unde mi-am cumpărat o sticlă de Belloc. La câteva ciasuri, dupăce am luat prima lingură, am simțit în mine deodată ceva atât de plăcut, încât nici eu nu puteam crede, de oarece boala mea era foarte grea. Am luat încă și mai departe cărbunele Belloc în măsură mai mare, câte 3 și 4

Dr. Dubois, preot

linguri de supă dimineața, și tot atâta seara. De altcum le luam cu plăcere, ba aș putea zice că eu o alevărată răvnă, astfel că acestea imi devenise o trebuință absolut necesară. Cele dintăiu linguri au delăturat vărsarea, iar după 4 zile a încetat și incuierea stomacului, cecece nu s'a mai ivit. De acum înainte am putut mistui mâncările, capul imi era mai liber, noaptea puteam dormi și mi-am început din nou lucrările și ocupația pentru predici. Buna dispoziție și față sănătoasă le-am căpătat din nou, tot asemenea și humorul de mai înainte. Eu am făcut cura în decursul unei luni și am folosit cu totul 4 sticle din Cărbunele Belloc (prefăcut în prav). De atunci mănânc orice și sunt absolut sănătos, fără a mai fi simțit vrodată urmările boalei, iar de atunci sunt 3 ani. Semnat: Adrien Dubois, 9 Decembrie 1889.

De fapt ajunge întrebuințarea Cărbunelui Belloc, în doze de 2-3 linguri de supă după fiecare mîncare, ca astfel în câteva zile să vîndă orice dureri de stomac, chiar și dacă sunt mai vechi sau cari prin folosirea unui alt mijloc nu s'au putut delătura. Cărbunele Belloc produce o simțire plăcută în stomac; dă apetit, întărește mistuirea și delătură orice astupătură a stomacului. Belloc e un mijloc sigur contra îngreunării stomacului după mîncare, contra migrenelor, cari provin în urma mistuirei rele, contra arsurilor și junghiurilor în stomac, precum și contra durerilor de nervi ai stomacului și pîntecelor, cel mai simplu mijloc, pentru a lua cărbunele Belloc, care e prefăcut în pulvîr, este, să pîne într'un pîhar de apă curată sau cu zăhar, apoi se mestecă, iar după aceea se bea dintr'odată sau în mai multe rînduri. Cărbunele Belloc poate numai ajuta dar nici cănd strica, în orice măsură s'ar lua. Se căpăță în toate apotecele.

S'au făcut încercări, ca să imitezze cărbunele Belloc. Dar aceste încercări au rămas fără rezultat și nu vîndă, fiindcă astfel de imitațiuni nu sunt preparate cum se cade.

Pentru a se împielecta orice seducere, trebuie avut de grijă ca pe sticlă să fie numele Belloc și adresa laboratorului: Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.

P. S. Prezenta, cari nu se pot obicinui, ca să închiță pravul de cărbune, acelea să le mai bine Pastile Belloc.

2-3 pastile după fiecare mîncare și totdeauna cînd se simte dureri de stomac ajung, ca să producă o înăntăzare sigură. A este pastile conțina cărbune Belloc curat. Ajunge a le lua în gură, unde puțin mestecate, se descompun, și le putem înghiți îndată.

Se căpăță în Sibiu la: Carol Müller apotecă „La vulturul negru“, Piața mare Nr. 10, Aug. Teutsch, apotecă „La leu“, Piața mare Nr. 17, Guido Fabritius, apotecă „La urs“, Piața mică Nr. 29. În Brașov la: Apotecă „La urs“ Victor Roth urm. Carol Schmiedt, precum și monteapă cele de preste tot locul.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telescu Nr. 100.

Postsparcasca ung. 23,549.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acți în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de Institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: PARTENIU COSMA

directoral executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grîndinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaișii de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA“.

Se caută

lângă un preot bătrân, în Bănat, un teolog absolvent, de ginere capelan. Adresa la administrația acestei foi. 901 1-2

Fân

desfăcut sau prisat, cumpără în orice cantitate, pe lângă cele mai bune prețuri zilnice.

J. Johann Keil

899 1-2 Sibiu, Piața mare Nr. 11.

Doi învățăcei

la rotărie și unul la ferărie, în familie bună, se primesc la Fii Maniu în Rășinari. 8;8 1-2

De vânzare

Din mână liberă este o moară cu 2 petri și motor de benzin de 10 puteri de cai și cu cilindru de cernut, în bună regulă, așezată pe pământul propriu, în jurul Sibiului. Numele proprietarului se poate afla la administrația „Boii Poporului”. Pentru răspuns este a se trimite o marcă de 10 bani. 873 8-4

Nu uita

sumate ceritor, — la comenzi sau tot felul de alte comenzi, făcute în urma unui inserat cerit în foaia noastră, — a amănii și spune, că deapă lucrurile comandate sau cumpărate ai cerit în inseratul din „Foia Poporului”.

Fra această contribuție și D.T. la răspunderea și lăstirea foil noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă, fără ce aceasta să te coste ceva mai mult.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

Există, — dar în tăcere a existat — în lumea de azi o tăcere în o hi mulțimea a celor bolnavi, a celor care și scurți trupuri sunt stricate și care în urma suferinței din lucruri și prin depădări rele s-au adunat sistemul nervos și gura s'apăsă. În timpul suferinței acestei s'întrebuțune să se poată căuta. Tehnic să fie dinova care să dea tinerilor din urmele secrete, secrete și strălucite în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie curva s'întrebuțune și să se îndrepte înăuntrul fără sfârșit și cu încredere întru boala secrete. Din na și în decursul unei adevărate adevărate tăceri ori și și, și trebuie să ne îndreptăm înăuntrul de medic-medical, complicității, și să se dea aupa a veștii sfaturi bune secrete și să se dea și membrilor ce deja evenimente există și să se dea încă o dată boalelor secrete.

În o chemare s'înt de măreață și pentru scop e s'întrebuțune în toată țara al Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapest IV, Muscum-körút 19), unde pe lângă tăcerea cea mai strictă, primește ori-cine (arăt bărbat și femeile) de la orice vârstă secrete care s'întrebuțune și scurte trupuri ale bolnavilor să curățe, nervi s'întrebuțune, tot organismul s'întrebuțune de materile de boală, chinurile suferinței se liniștesc.

Fără deosebirea o-mpatimilor zilnice dr. PALOCZ vîndocă deja de ani de zile repede și radical cu metoda s'înt proprie de vîndocă și scurte trupuri cele mai negre, rănile s'întrebuțune de țevă, beșic, nervi și s'întrebuțune, încercăturile de confuzie a minții, urmările onanității și ale s'întrebuțune, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii s'întrebuțune (impotență), vîntrebuțune, boala de sînge de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei o sală de așteptare separată și către separat. În ceea ce privește cura, de s'întrebuțune nu este precedă, căci dacă cineva, din ori ce stază n'ar putea veni în persoana, atunci cu plăcere se va da răspuns amănunțit ase discret prin scrisoare (în epistolă e de s'întrebuțune alături numai marca de răspuns) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curii, epistolele se ard, și la dorință se retrăiește fecundă. Institutul se s'întrebuțune și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începînd dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m.) 760 11—
Tratament și cu Salvarsamul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest IV., Muscum-körút Nr. 18.

„TRANSYLVAINA”

Strada Clisădlei 6.

SIBIU

Strada Clisădlei 6.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă prețului recunoscut de cele mai eficiente, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățătorii confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plăte simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copil, asigurări pentru serviciul militar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu restituire de 3% interese și asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911 K 5.275,798.23 Șirarea asigurărilor cu (foc K 127.463,744—
Capitalul asigurat pe viață Fonduri de întemeiere și de achitate. . . . . 5.146,550.36 rezervă . . . . . 2,620,492.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice informații în birourile Direcțiunii, strada Clisădlei Nr. 5 și la toate agenturile.

Prosoane versate în acuziții, cari au legături în cercuri bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile. 767 20—

Berea albă și neagră

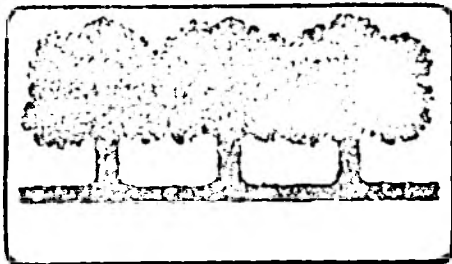
din

Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Acesta bere e cunoscută și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la țară. 724 92

Că berea noastră e foarte cunoscută se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Mare atentieune!

Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibiliană, Fabrică de mașini agricole, Atelier de mori și prăvălie de fer.

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul meu asortament de tot felul de motoare dela prima fabrică, dela cel mai mic și până la cel mai mare; asemenea și mașini de treerat din renumita fabrică Hofherr dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă și tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de Portland și Roman din Beocin, Traverse, Trestie, Carton cătrănit pentru invalidi, Pânză de sârmă pentru îngrădit, precum și ori ce fel de fabricis aparținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantajoase

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți vizita prima lină această mare și bine asortată fabrică.

Efectuarea se face prompt și conștientios.

881 40—

Ferțiți-vă stimați agricultori a nu cumpăra imitații și vă feriți de esarec.

Casă de vânzare.

In comuna Rășinari se află de vânzare materialul de lemn dela o casă veche. Dori-
tori să se adreseze la **Serban Cio-**
pan, învățător în Rășinari. 897 1-2

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului“ unde sunt
cătuite de mii de persoane de pretutindena
din toate țările și din toate cercurile sociale,
atât inteligență cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului“ este cel
mai potrivit organ pentru publicarea a tot
felul de inserate: pentru ocuparea sau cău-
tarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări,
cumpărări, deschideri de prăvălii și alte in-
stituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de
mărfuri și artiele ce trebuiesc persoanelor
singuratice sau la familie. — Informații asu-
pra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOAIA POPORULUI“

Ludovic Ferencz,

MECATOR DE BARBAȘI

MEȘTER, strada Cisnădiei Nr. 12.

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de toamnă și
iarnă în mare asortiment.

noutățile 723 110—

se poate chiar acum, pentru haine de
toamnă și iarnă stoffe englezești, francezești
și austriece, din cari se execută după
modelele cele mai moderne vestimenta-
re: jaco, jaquete, și haine de
iarnă, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită nou-
ele stoffe pentru pardisuri și
„Eglatan“, cari se află totdeauna în
depozit bogat.

Asupra reverențelor confecționate
de atelierul meu, imi permit a atrage
deosebită atențiune a On. domnilor preoți
și teologi absolvenți. — In cazuri de
urgente confecționez un rând com-
plet de haine în timp de 24 ore. —
Uniforme pentru voluntari, cum și tot
felul de artiele de uniformă, după pre-
scripțiile croitora cea mai nouă.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

AVIZ.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște primește depu-
neri dela

Coroane 2000 cu 5%, iar dela

„ 5000 „ 5 și 1/2%

Darea o plătește imediatul.

847 7-12

Direcțiunea.

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

794 2-

Haine pentru domni, dame, băieți, fete

și copii

bluse, rochii, jupoane, negligés

și costume pentru dame.

Mare alegere!
Prețuri fără con-
curență!

Cel lma mare de-
pozit de blănării!

Strada Cisnădiei. Palatul comandai de corp.

500.000 de pași

poate umbla cu ași o păreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpărate din
nterionul meu sau provizute cu numele **George Limpede.**

Gratis reparez

orice încălțăminte scotind dela cumpărare 3 luni, dacă în acest timp o
883 25... de lipsă ceva reparare.

George Limpede

Siliu, Piața Brânzei Nr. 9.

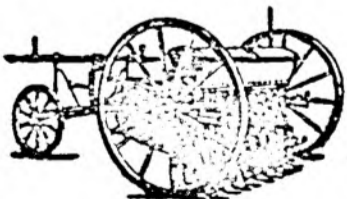
Frații Gömöri

Magazin dela fabrică
pentru mașini economice

* **Budapesta,**

IX., Boráros-
tér Nr. 2.

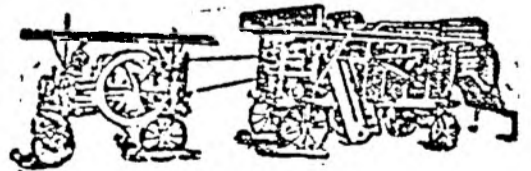
Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek in Blansko.**

Recomandăm mașinile de sămănat, con-
strucție tare, cu aparat de săpat și sămă-
nat cucuruz, sistemul cel mai nou, care
corespunde întru toate cerințelor de față.

Mașinile de îmlătit cu motor, insta-
lările de mori și mașinile de sămănat,
pe cari le-au liferat firma **FRAȚII GÖ-
MÖRI** sunt bine primite în toată țara, de
aceia ne recomandăm onorațiilor economi.

Mai departe recomandăm următoarele ma-
șini speciale: tăvăluguri pentru zdrobi-
tul pietrișului cu suluri de peatră și ci-
lindru cernător, spre a se folosi la petriș
mărunt și mai mare; cum și a se mână

Garnituri de îmlătit cu motor, dis-
tinsse cu numeroase premii prime, liferăm
pe lângă deplină garanție și condiții avan-
tagioase de plată. Pentru instruirea la
purtarea mașinilor de îmlătit trimitem
gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abuz sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, Instalări com-
plete pentru țigări, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează cumpărătorii cruță proviziunea agentului, personal pe speșele noastre, prin
de mașinile noastre, și corectăm prin scrisă asigură deci mai înțin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Nr. 420/1918 pret.

Concurs.

Devenind postul de vicesotar comunal vacant prin abdicare in comuna Szelistye, pentru indeplinirea lui prin alegere eseriu concurs si invit pe candidatii de notari cvalificati conform cerintelor legii, — de a-si inainta prin autoritatea lor competenta, cererile instruate cu dovezile de lipsa, la oficiul pretorial pana in 16 Martie a. c.

Szelistye, la 3 Faur 1918. 895 2—S
Primpretorul cercual.

Beutura escelenta si cu gust bun, care produce sange. — Recomandata de medici contra boalei de anemie, Hpsa de sange, nervositate, reconvalescenta. Influinteaza producerea sangelui, intarind muschi si nervii, da apetit fara a avea ceva urmasi neplacute asupra stomacului sau la dinti.

Prețul unei sticle mari Cor. 3.50, una mica Cor. 2.—. Se capata in toate notecelo.

Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS,
apotecar in Sibiu. 591 36—

O casa

pentru economie, care consta din doua odai, curtea, scara, gradina si 29 metri patrunsi gradini, se vinde din mana libera cu pret ieftin. A se adresa la cancelaria Dr. Beck, ocavul at, Sibiu, strada Cionacii 83. 899 1—

Inseratele

numai atunci au valoare mare, daca sa raspundea pretentiei, in toate partile, in toate cerintele sociale. Pentru necesirop se ofera indersebi inserarea la **FOAIA POPORULUI**.

Informati sa deni comanda sa primet: la administratia **FOIA POPORULUI**

TUSA

răgușca și calarul le vindecă mai bine
Bombonele Pemeté ale lui Réthy

La cumparare trebuie avut de grije si sa se ceara anume bombone Réthy, de care se sunt multe imitatiuni, cari nu ajuta nimic.

Prețul: o cutie 60 bani, o cutie mare 1 cor.

De vânzare peste tot local. 755 10—8

Renume universal

este cunoscut de buzunar marca „Sirena”, 14 cor, aur american dublu, anker-remontoir ce merge 36 de zile. Prin cumpararea intregii producții din aceste ciasuri, mă aslu singur in pozitie a putea oferipentru pretul grosav de ieftin de 4 cor. 90 bani acest cias, care posedo un mecanism prima elvetian, astfel că nici nu se poate deosebi de un cias de aur, ce costa 100 cor. Pentru mersul regulat garantez 5 ani.

1 bucată 4 cor. 90 bani, 2 bucați 9 cor. 80 bani. Mai departe oferez un cias Gloria, de argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La cicare cias se alătură în cinsie un lanț elegant aurit. Nu e nici un risc. Schimbarea e permisă sau se dau banii lașpoi. Trimiterea cu rambursă prin

S. Kohane, expert de ciasuri
Kukua, Bobarinasgass Nr. 15. 721 7—4

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII ÎN SIBIU

Filiale: Brașov, Bazarciou, Elisabetopole, Lugos, Mediaș și Mureșosorheiu
Agenturi: Orșova, Sântărtin, Sântmiciăușul-mare și Șeica-mare

Capital societar . . . . . K 6,000.000—

Fonduri de rezervă și penziuni „ 2,350.000—

Portofel de cambii . . K 17,700.000—

Imprumuturi hipotecare „ 12,400.400—

Depuneri șare fructificare K 24,500.000—

Scrisuri fonciare în circulaț. „ 10,000.000—

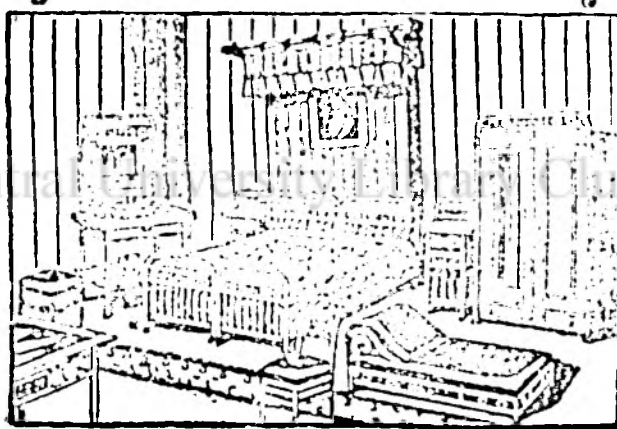
primește depuneri spre fructificare cu **5-5 1/2** 0 după termenul de abdicere, plă-tind însuși darea de interes,

execută ASEMĂNĂRI DE BANI LA AMERICA și îngrijește încasări de cecuri și asignațiuni asupra oricărui pieți, mijlocește tot felul de afaceri de bancă. Ori-ce informațiuni se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele și agenturile institutului.

782 9—

Directiunea.

Mobile in toate stilurile, cea mai solida executare moderne

pe lângă garanția recomandă

Emil Petrușiu

fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobila zilnic deschisă, fără silă de cumpărare. Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biserică nouă și vechi.

Fire cu ochiuri din oțel Nr. 29 c.

Fire (garnituri de războiu)

cu ochiuri în lungimea obicinuită de 15 m/m, tare legat, cu bâte cu tot, înălțimea 27 cm., ață Nr. 36,12.

Lungimea: 18 18 21 21 21 21 24 24
Nr. firelor: 600 720 840 720 750 840 960 780 960

Spete de țesut, cu dinți din alamă galbenă, 105 m/m întreaga înălțime 18 “ lungimea cu: 300 330 360 390 dinți, 320 450 540 480 600 dinți, 21 “ lungimea cu: 330 360 390 420 450 480 dinți, 24 “ lungimea cu: 390 420 450 600 dinți, 27 “ lungimea cu 340 420

450 480 540 600 dinți, 30 “ lungimea cu: 600 800 dinți, 34 “ lungimea cu: 380 dinți.

Spete cu dinți din oțel, 105 m/m, 18 “ lungimea cu: 360 390 420 540 dinți, 21 “ lungimea cu: 390 420 450 540 dinți, 24 “ lungimea cu: 420 450 540 dinți, 27 “ lungimea cu: 330 dinți.

Acele spete cari nu sunt prescrise în această listă le expediez după dorință, repede și estin.

Listă de preț la cerere.

Carol F. Jickeli,

Sibiu și Alba-Iulia.

870 5—